

Actueel Politieke Moties

Congres 116

The logo for the Dutch political party D66, consisting of a green square with the white text 'D66' inside.

D66

APM116.01

Actueel Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: **Afkeuring regeringsdelegatie naar WK in Qatar**

Indiener: Tim Vos-Goedhart

Woordvoerder: Tim Vos-Goedhart

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- de Tweede Kamer op 25 februari 2021 heeft uitgesproken dat er geen regeringsafvaardiging naar het WK in Qatar diende te gaan;
- het kabinet weigert om uitvoering te geven aan deze motie zoals gemeld aan de TK per brief op 19 oktober 2022;
- de mensenrechtenschendingen nog niet zijn gestopt in Qatar zoals blijkt uit berichtgeving op 28 oktober van de NOS over het gedwongen verlaten van huizen door arbeiders.;

overwegende dat:

- de TK-fractie van D66 reeds heeft geprobeerd om een middenweg te vinden per motie op 1 november j.l. met de CU maar hiervoor geen meerderheid was;
- er een consequentie dient te zijn aan het niet uitvoeren van deze motie maar de ultieme consequentie, een vertrek uit de coalitie, nu niet de constructieve oplossing is die nodig is;

spreekt uit dat:

- de leden van D66 de keuze van dit kabinet afkeuren om met een delegatie namens de regering bij het WK in Qatar te zijn;
- leden van het kabinet die daar namens D66 plaats hebben genomen zich zo sterk mogelijk moeten uitspreken, intern en extern, tegen alle mensenrechtenschendingen;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- de handelswijze van het kabinet, het volledig naast zich neer leggen van de motie en zo de wil van de Kamer negerend, in de meest sterke bewoordingen af te keuren;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

De lijn van deze motie kunnen we van harte steunen. De organisatie van het WK in Qatar was een verkeerde keuze en heeft tot schendingen van mensenrechten en vele doden geleid. De Tweede Kamerfractie heeft zich via uitlatingen en moties uitgesproken tegen een regeringsdelegatie naar het WK in Qatar en uitgesproken het besluit van het kabinet te betreuren. Ook in de komende tijd zijn we voornemens deze lijn door te zetten. Door landen te blijven aanspreken op mensenrechtenschendingen en in de toekomst te proberen te voorkomen dat deze toernooien worden georganiseerd in landen als Qatar. Daarom omarmt de Tweede Kamerfractie het verzoek uit de motie.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

D66 staat pal voor mensenrechten en veroordelen mensenrechtenschendingen sterk. Een delegatie sturen naar het WK in Qatar geeft daarbij het verkeerde signaal af en daarom adviseert het Landelijk Bestuur op overnemen voor deze motie.

APM116.02

Actueel Politieke Motie

Pre-advies: Ontraden

Titel motie: **Geen stigmatisering in de contractering van de GGZ.**

Indiener: Aukelien van Nijen

Woordvoerder: Aukelien van Nijen

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- op 21 oktober jl. een motie van D66 Tweede Kamerleden Paulusma en Raemakers is aangenomen waarin is voorgesteld om een afspraak uit het integraal zorgakkoord (IZA) over het verlagen van de vergoeding van niet-gecontracteerde zorg, te beperken tot de GGZ en de wijkverpleging (motie 31 765 Kwaliteit van zorg, no. 683);
- de contractering voor onder andere de GGZ voor 2023 op dit moment in volle gang is;
- dat in deze motie ten onrechte wordt genoemd dat in de sectoren wijkverpleging en GGZ niet-gecontracteerde zorg daadwerkelijk een probleem is;
- dat van het hele zorgbudget dus 0,8% naar ongecontracteerde GGZ-zorg gaat;
- tijdens congres 110 november 2019 een motie is aangenomen om stigmatisering van psychiatrische ziekten en psychiatrische patiënten tegen te gaan. (PM 110.53 Politieke motie);

overwegende dat:

- door anders te kijken naar contractering binnen de GGZ stigmatisering van psychiatrische ziekten en psychiatrische patiënten in de hand wordt gewerkt;
- het niet past bij een sociaal-liberale partij om de keuzevrijheid in te perken van een deel van de Nederlandse bevolking voor een deel van de verzekerde zorg;
- het onduidelijk blijft welk probleem hiermee opgelost wordt;
- er hierdoor nog meer wachtlijsten in de GGZ zullen komen gezien patiënten die zich nu wenden tot vrijevestigde GGZ aanbieders dit dikwijls doen om een reden zoals uitbehandeling in de reguliere GGZ en deze keuze voor een vrijevestigde aanbieder groot goed is;

roept de Tweede Kamerfractie op:

- de aangenomen motie van 21 oktober jl, te weten de afspraak uit het integraal zorgakkoord (IZA) over het verlagen van de vergoeding van niet-gecontracteerde zorg, te beperken tot de GGZ en wijkverpleging, te heroverwegen, en aan deze heroverweging consequenties te verbinden;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Ontraden

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

D66 staat voor de eigen keuze in de zorg en vindt daarbij dat er geen drempel opgeworpen mag worden om zorg te gebruiken. Dit staat ook in ons verkiezingsprogramma. Het Integraal Zorgakkoord (IZA) is een akkoord uit het veld en wij hechten veel waarde aan afspraken die door de sector zelf zijn gemaakt. In het IZA is onder andere afgesproken dat in de ggz en wijkverpleging, daar waar dat een probleem is, de ongecontracteerde zorg beperkt wordt afgebouwd, waarbij de keuzevrijheid voorop blijft staan.

De motie Paulusma Raemakers (31765-683) heeft de Tweede Kamerfractie ingediend als waarborg dat het bij deze afspraak blijft en de vergoeding voor ongecontracteerde zorg in andere sectoren ongewijzigd blijft. Daarnaast heeft de fractie met de ingediende motie bewerkstelligd dat de minister de Kamer tijdig informeert over de effecten van de genomen maatregel in de GGZ en de wijkverpleging, want voor de fractie staat voorop dat het bij moet dragen aan de doelstelling van het IZA, namelijk verbeteren van kwaliteit van de zorg en transparantie met betrekking tot het aanbod.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

D66 staat voor eigen keuze in de zorg. De ingediende motie van Rens Raemaekers en Wieke Paulusma ziet er op dat deze zo groot mogelijk blijft door enkel de vergoeding te verlagen van niet-gecontracteerde zorg waar contractering problematisch is. Uiteraard moet blijvend worden gekeken naar het voorkomen van stigmatisering van de GGZ. Dit wordt mede bewerkstelligd door de in de motie opgenomen passage waarin de minister gevraagd wordt de effecten van de regeling goed te monitoren en de toegankelijkheid te borgen. Samengenomen maakt dit dat het in lijn met het verkiezingsprogramma verdedigbaar is. Het Landelijk Bestuur adviseert ontraden op deze motie.

APM116.03

Actueel Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: **Naar een snelle uitvoering van de spreidingswet**

Indiener: Frank Schoonbeek

Woordvoerder: Maria Martinez Doubiani

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- op 8 november het 'Wetsvoorstel gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorziening' is gepresenteerd;
- deze wet eindelijk rust in de asielketen kan brengen, kan zorgen voor meer opvangplaatsen en een eerlijker verdeling over Nederland;
- de uitwerking nog nader geconcretiseerd moet worden;
- gezien de huidige situatie van opvang van vluchtelingen deze nadere uitwerking niet kan wachten tot een volgend congres;

overwegende dat:

- het effect van de wet voor zowel asielzoekers als gemeenten en medewerkers in de asielketen niet de dag na inwerkingtreding direct zichtbaar zal zijn;
- meer grip op migratie, ook in licht zaken als demografie en nu vastlopende asielketen, een belangrijk uitgangspunt is voor de uitwerking van de wet;
- migratie niet alleen een opgave is, maar ook een oplossing kan zijn;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- bij de uitwerking van het 'Wetsvoorstel gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorziening' te waarborgen dat niet onderhandeld kan worden over de rechten van vluchtelingen zoals vastgelegd in het "VN Vluchtelingenverdrag" en de Europese richtlijnen ten aanzien van de opvang van asielzoekers (de "Opvangrichtlijn");
- bij de uitvoering van deze wet te sturen op kleinschalige, en altijd humane opvang, en deze opvang niet meer continu op- en af- te schalen;
- zorg te dragen dat de crisisnoodopvang snel kan worden afgebouwd, door de spreidingswet actief uit te voeren en bij de inrichting van de toekomstige, permanente, opvangplekken rekening te houden met de privacy en mentale gezondheid van asielzoekers;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

Iedereen die vlucht voor oorlog en geweld heeft het recht om asiel aan te vragen en op humane opvang zolang de procedure duurt. Daarom pleiten we in het verkiezingsprogramma ook voor onder andere een stabiele en robuuste asielketen. Het realiseren van opvang is een gezamenlijke opgave waar gemeenten door het hele land heen aan bij zouden moeten dragen. Daarom is het goed dat er nu een wettelijke basis komt die deze spreiding gaat realiseren zodat we die humane opvang ook altijd kunnen bieden en we zijn dan ook blij dat het wetsvoorstel is gepresenteerd. Daarbij krijgen gemeenten met deze nieuwe wet, zoals opgenomen in ons verkiezingsprogramma, meer ruimte voor kleinschalige opvang die past bij de lokale samenleving.

De Tweede Kamerfractie zet zich onverminderd in voor het realiseren van voldoende opvangplekken en ziet het wetsvoorstel als een belangrijke stap. Verder onderschrijft de fractie dat er niet kan worden getornd aan internationale verdragen en zal zij zich inzetten voor een snelle behandeling en juiste uitvoering van de wet. De motie wordt dan ook ervaren als steun in de rug.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

D66 staat voor een humane opvang van vluchtelingen en asielzoekers en de handhaving van internationaal vastgelegde mensenrechten. Deze motie ondersteunt die visie en daarom wil het Landelijk Bestuur graag adviseren om over te nemen.

Algemeen Organisatorische Moties

Congres 116

D66

AOM116.01 Algemeen Organisatorische Motie **Pre-advies: Overnemen**

Titel motie: **Nieuw sociaal-liberaal verhaal over groene groei**

Indiener: Has Bakker e.a.

Woordvoerder: Has Bakker

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- we te maken hebben met een klimaatcrisis en een biodiversiteitscrisis;
- Nederland de doelstelling heeft van een circulaire economie in 2050 en 50% circulaire economie in 2030;
- er een trend is om 'groei' in een breder perspectief te plaatsen dan via de stijging van het Bruto Binnenlands Product alleen, bijvoorbeeld via 'Brede Welvaart' (CBS) of de 'Donuteconomie' (Raworth);

overwegende dat:

- D66 het adagium van 'groene groei' aanhangt;
- sinds de Club van Rome - en 50 jaar na dato actueler dan ooit - grote vraagtekens worden gezet bij de vraag of groene groei realistisch is omdat we steeds meer en steeds duidelijker tegen de grenzen en capaciteit van onze planeet aanlopen (klimaat, biodiversiteit, grondstoffen, mensenrechten);
- we ons economische systeem echt anders moeten gaan inrichten om wel binnen deze planetaire grenzen en capaciteit te blijven;
- we niet blindelings kunnen vertrouwen op technische innovaties die de bovengenoemde crises gaan oplossen;
- 'groen' en 'groei' hiermee in toenemende mate op gespannen voet staan en dit vraagt om een fundamentele herziening van de visie van D66 hierop;
- een opkomende stroming zelfs spreekt van de noodzaak tot ontgroeien (degrowth);

verzoekt het Landelijk Bestuur:

- in voorbereiding op het volgende landelijke Tweede Kamer-verkiezingsprogramma aan de Permanente Programmacommissie het verzoek te doen om een nieuw sociaal-liberaal verhaal te ontwikkelen over (de wenselijkheid van) groene groei, ons economisch systeem en de grenzen en capaciteit van onze planeet;
- dit in het licht te plaatsen van mensenrechten, het streven naar brede welvaart en een circulaire economie, en het tegengaan van de klimaatcrisis en de biodiversiteitscrisis;
- hierin op te trekken met de Van Mierlo Stichting, thema-afdelingen en politieke vertegenwoordigers van de partij, en dit voor eind 2023 af te ronden;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

De vraag wat 'groei' is in een duurzame samenleving is zeer relevant en belangrijk. Het Landelijk Bestuur is dan ook graag bereid om een verzoek in te dienen bij de Permanente Programmacommissie (PPC) om een nieuw sociaal-liberaal verhaal te ontwikkelen over groene groei. Het Bestuur vindt het wel van belang om de PPC hierbij de ruimte te geven om zelf een inschatting te maken of zij hier de tijd en middelen voor heeft, in het bijzonder met het oog op de voorbereiding van het Europees verkiezingsprogramma. Het bestuur zal de PPC daarbij vragen om op te trekken met thema-afdelingen en politieke vertegenwoordigers.

De Mr. Hans Van Mierlo Stichting echter opereert als wetenschappelijk bureau van D66 onafhankelijk en heeft een eigenstandige agenda. De Stichting laat weten dat zij de urgentie van de vragen die de motie opwerpt onderschrijft en voornemens is om in 2023 een project op te starten over de vraag 'wat is groei in een duurzame en rechtvaardige samenleving'.

AOM116.02 Algemeen Organisatorische Motie **Pre-advies:** Overnemen

Titel motie: **Sociaal-liberale visie op digitalisering**

Indiener: Ledenvergadering thema-afdeling Digitaal66

Woordvoerder: Mark Hopman

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- digitalisering onze samenleving op vele terreinen ingrijpend heeft veranderd en dat ook in de komende jaren nog verder zal toenemen;
- de ontwikkelingen op dit gebied in grote mate worden bepaald door een beperkt aantal mondiale commerciële partijen;
- Europese, nationale en lokale overheden in beperkte mate sturing geven aan dit maatschappelijk proces;

overwegende dat:

- digitalisering enorme kansen biedt voor de samenleving maar tegelijkertijd vraagt om bescherming van belangen en waarden van organisaties en individuele burgers;
- digitalisering gevolgen heeft voor vrijwel alle sectoren en beleidsterreinen;
- D66 nog geen duidelijke visie heeft op het gebied van digitalisering;
- er binnen de partij veel kennis van dit domein aanwezig is en de thema-afdeling Digitaal66 heeft aangegeven hier invulling aan te willen geven;

verzoekt het Landelijk Bestuur:

- een integrale, samenhangende sociaal-liberale visie te ontwikkelen op het gebied van digitalisering in de samenleving en hiertoe de samenwerking tussen de verschillende thema-afdelingen en Digitaal66 actief aan te jagen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

Het Landelijk Bestuur is graag bereid om de thema-afdeling en Digitaal66 te verzoeken om gezamenlijk tot een sociaal-liberale visie te komen op het gebied van digitalisering van de samenleving. Het Bestuur verwijst de afdelingen hierbij ook naar de eerdere publicaties van de Mr. Hans van Mierlo Stichting over een aantal aspecten van dit thema.

AOM116.03

Algemeen Organisatorische Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: **Kinderen mee naar het congres**

Indiener: Ledenvergadering afdeling België & Luxemburg

Woordvoerder: Joost Hermans

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- het bieden van gelijke kansen een fundamenteel streven is voor sociaal-liberalen;
- zorgtaken, zoals ouderschap, een beperkende factor kunnen zijn voor politieke participatie, en dat dit disproportionele impact heeft op de politieke participatie van vrouwen;

overwegende dat:

- het partijcongres een vitaal onderdeel van politieke participatie is;
- kinderopvang een bewezen methode is om participatie van ouders te versterken;
- er verder onderzoek nodig is naar het aansprakelijkheidsvraagstuk;
- ouderparticipatie leidt tot een alternatieve vorm van verantwoordelijkheid;
- kinderopvang geld kost, wat niet door iedereen opgebracht kan worden;
- waar nodig en mogelijk een vrijwillige bijdrage kan worden gevraagd;

verzoekt het Landelijk Bestuur:

- om met een plan te komen om de D66-congressen meer kindvriendelijk te maken, bijvoorbeeld door het verzorgen van een speelruimte met toezicht en activiteiten (zoals knutselen, schminken), het verzorgen van een ruimte voor borstvoeding of kolven, het verzorgen van een slaapruijnte voor middagdutjes en het verzorgen van een verschoonplek/ruimte met verschoontafel indien die niet aanwezig is op de gekozen locatie;
- om daarin passende oplossingen mee te nemen om de aansprakelijkheid te dekken;
- om daarin een financieel plan voor deze kindvriendelijke aspecten mee te nemen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

Als we de motie mogen lezen dat er wordt gevraagd om een plan om het congres kindvriendelijker te maken, dan willen we dat graag overnemen. Om aan die wens tegemoet te komen willen we tijdens het voorjaarscongres in 2023 een pilot 'Kinderkamer op het congres' organiseren waarbij we voor kinderen vanaf 4 jaar een speel- en 'chill' hoek realiseren. Er zal professionele begeleiding zijn met diverse activiteiten. Geïnteresseerden kunnen voor de pilot een extra ticket aanschaffen in de ticketshop voor C117. Hierbij is een financieel plan opgesteld en wordt rekening gehouden met aansprakelijkheid./Ook is er al bij ieder congres een kolfrumte aanwezig.

Hierbij moet worden gezegd dat niet alle voorbeelden die het dictum vraagt ook daadwerkelijk gerealiseerd kunnen worden gezien de hoge kosten. Naar aanleiding van een eerdere congresmotie zijn er al verschillende onderzoeken gedaan om een kinderopvang-situatie op het congres te realiseren. Uit een enquête is gebleken dat er bereidheid is om per kind €50,00 te betalen. De kosten om een volledige en veilige kinderopvang in te richten liggen velen malen hoger. Dit heeft onder andere te maken met de wettelijke eisen die gesteld worden aan een kinderopvanglocatie.

AOM116.04 Algemeen Organisatorische Motie **Pre-advies: Overnemen**

Titel motie: **Veilige werkcultuur D66**

Indiener: Indra Kamphof e.a.

Woordvoerder: Indra Kamphof

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- op zondag 15 mei kwamen zo'n 250 leden bij elkaar in 's-Hertogenbosch om met elkaar in gesprek gegaan over integriteit.;
- "inclusie" het kernbegrip is in het Strategisch plan "Landelijk Bestuur D66 voor de periode 2022-2026 (Plan2026)".,;
- er een onafhankelijke evaluatie over de "meldstructuur" in de planning staat voor najaar 2022;
- wij als partij staan voor diversiteit inclusie en veiligheid;
- een veilige werkomgeving essentieel is voor continuïteit van D66 en sociale veiligheid onlosmakelijk verbonden is met diversiteit en inclusie;

overwegende dat:

- evaluatie in het belang is van de diversiteit, inclusie en veiligheid binnen D66;
- D66 zich moet blijven ontwikkelen in diversiteit, inclusie en veiligheid;
- de laagdrempeligheid van de "meldstructuur" essentieel is;
- een veilige werkomgeving onder druk staat in het huidige politieke klimaat;
- D66 adequaat en grondig moet handelen bij meldingen van ongewenst gedrag;

verzoekt het Landelijk Bestuur:

- concrete stappen en doelstellingen te formuleren voor de periode van 2023 tot 2026 om een veilige werkomgeving verder te ontwikkelen voor werknemers, vrijwilligers en leden, deze toe te voegen aan het Strategische plan en de leden te informeren;
- het stuk van het Team verantwoord gedrag (TVG) "Grondslagen van Goed Gedrag" uitgebracht op 5 november 2021 te herzien en hierbij definities van grensoverschrijdend gedrag toe te voegen met als doel: adequaat handelen zonder grijs gebied. Zo kan iedereen verantwoordelijkheid nemen voor gedrag en weet iedereen welk gedrag ongewenst en welk gedrag gewenst is;
- niet te wachten op de onafhankelijke evaluatie over de "meldstructuur" maar het melden van grensoverschrijdend gedrag makkelijker en toegankelijker te maken op de website in "Mijn D66";

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

De uitvoering van het Strategisch Plan is reeds in gang gezet. Het onderwerp integriteit is in 2023 een prioriteit van het Landelijk Bestuur. Daar hebben wij continu aandacht voor. Daarom zullen wij verder inzetten op een veilige vereniging voor iedereen. Naast dat de vereniging voor leden en vrijwilligers veilig zou moeten zijn, geldt dat ook voor medewerkers. Het is in deze tijd een grote en zwaarwegende verantwoordelijkheid om hiervoor zorg te dragen. Hier heeft het Landelijk Bestuur dan ook continu aandacht voor.

De Grondslagen van Goed Gedrag is onlangs door het TVG aangeboden aan het Landelijk Bestuur. Het Landelijk Bestuur heeft dit stuk begin november 2022 vastgesteld. Hierbij is ervoor gekozen om geen definities van grensoverschrijdend gedrag toe te voegen. Het expliciet opschrijven doet tekort aan het grijze gebied waar grensoverschrijdend gedrag zich in bevindt. Het gesprek hierover is daarom erg belangrijk. Uiteraard ondersteunen het Landelijk Bestuur en TVG graag bij het faciliteren van dit gesprek.

We hebben ervoor gekozen om het meldformulier openbaar op de website te plaatsen. Zo is er geen drempel om eerst in te moeten loggen aanwezig. Wij kijken er altijd kritisch naar hoe we dit kunnen verbeteren. In 2023 zullen we dan ook een onafhankelijke evaluatie laten uitvoeren, zodat we mogelijke verbeteringen kunnen doorvoeren. Wij willen niet vooruit lopen op deze onafhankelijke evaluatie.

Zoals omschreven wordt aan veel punten in de motie momenteel al uitvoering gegeven of gaat het bestuur daarop inzetten in 2023. We lezen de motie dan ook als ondersteunend aan het ingezette beleid. Het advies is daarom overnemen.

AOM116.05

Algemeen Organisatorische Motie

Pre-advies: Ontraden

Titel motie:

Peilingen Maurice de Hond Gemeenteraadsverkiezingen 2022

Indiener:

Johan Magre e.a.

Woordvoerder:

Johan Magre

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- de peilingen van Maurice de Hond, die in opdracht zijn gedaan door D66 omtrent de gemeenteraadsverkiezingen, in veel gemeenten totaal niet klopten met de daadwerkelijke uitslag.;
- deze peilingen, in opdracht van D66, in de beeldvorming ook niet voor het juiste effect zorgden.;

overwegende dat:

- er valse hoop werd gewekt in verscheidene gemeenten op goede uitslagen.;
- het geld dat betaald is uit het campagnebudget aan het peilingsbureau van Maurice de Hond beter besteed kan worden aan andere zaken.;
- het niet wenselijk is voor een politieke partij om particuliere peilingbureaus te betalen voor peilingen.;

verzoekt het Landelijk Bestuur:

- het campagnebudget bij alle verkiezingen niet meer te gebruiken voor het uitvoeren van peilingen door het peilingsbureau van Maurice de Hond.;

verzoekt het Landelijk Bestuur en de Financiële Commissie:

- inzicht te geven aan de leden hoeveel geld er vanuit het campagnebudget besteed is aan deze peilingen uitgevoerd door Maurice de Hond tijdens de gemeenteraadsverkiezingen 2022.;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Ontraden

Toelichting:

Alle leveranciers waarmee het Landelijk Bureau samenwerkt worden jaarlijks beoordeeld. Indien de geleverde middelen of diensten niet voldoen aan de verwachting of eisen, gaan we in gesprek met de leverancier of maken we bij nieuwe verkiezingen een andere afweging.

We snappen de teleurstelling als in een gemeente de uitslag minder goed is dan een peiling voorspelt. Een peiling is altijd een momentopname en nooit 100% betrouwbaar.

Het door een motie verbieden om samen te kunnen werken met welke leverancier dan ook gaat ons te ver. We willen het landelijke campagneteam nu en in de toekomst vrij laten om jaarlijks een goede afweging te maken met welke partners gewerkt wordt.

Facturen van specifieke leveranciers delen we nooit openbaar. In verband met de wet WFPP worden facturen boven de €25.000 doorgegeven aan Rijksoverheid. Deze worden wel gepubliceerd. Voorbeeld van TK-verkiezingen (jaar 2022 is nog niet gepubliceerd):

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2021/03/10/overzicht-giften-en-schulden-politieke-partijen-tweede-kamerverkiezingen-2021-van-2019-tot-en-met-24-februari-2021>

In het overzicht van 2022 zal de factuur van de genoemde onderneming niet voorkomen waarmee het gefactureerde bedrag dus lager is.

AOM116.06

Algemeen Organisatorische Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: **Motie voor samenwerking met Water Natuurlijk tijdens de PS-campagne**

Indiener: Rotterdam

Woordvoerder: Mark Hopman

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- de waterschapsverkiezingen van 2023 samenvallen met de verkiezingen voor de Provinciale Staten;
- D66 niet op eigen titel meedoet aan de waterschapsverkiezingen, maar sinds de oprichting van Water Natuurlijk steun betuigt aan die laatste;

overwegende dat:

- een goede bondgenoot in de waterschappen goud waard is voor de provincie;
- Water Natuurlijk in lijn handelt met de duurzame- en progressieve waarden van D66;
- de burger misschien geen duidelijk beeld heeft van Water Natuurlijk, maar wel van D66;

verzoekt het Landelijk Bestuur:

- samen op te trekken met Water Natuurlijk bij de campagne voor de Provinciale Staten;
- zo veel mogelijk de campagne-evenementen te coördineren met Water Natuurlijk om daar invulling aan te kunnen geven;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

Het is een sympathiek voorstel. We staan open voor gezamenlijke campagne-activiteiten. Dat wil niet zeggen dat we als D66 niet zelfstandig zullen optreden en opereren, temeer daar de verkiezingen voor de Provinciale Staten indirect ook de verkiezingen voor de Eerste Kamer zijn. Water Natuurlijk doet daar niet mee, D66 wel. Dat maakt het logisch en noodzakelijk dat D66 een eigen geluid laat horen. Uiteraard zijn D66'ers die lid én kandidaat zijn voor Water Natuurlijk welkom op landelijke evenementen zoals een campagne kick-off en de uitslagenavond.

AOM116.07

Algemeen Organisatorische Motie

Pre-advies: Neutraal

Titel motie: **Ontraad het pre-advies**

Indiener: Joris Hetterscheid e.a.

Woordvoerder: Joris Hetterscheid

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- bij elke motie of amendement wordt aangegeven of het Landelijk Bestuur dit voorstel ontraadt, wil overnemen of neutraal adviseert;
- bij elke politieke motie of amendement ook een toelichting wordt gegeven met behulp van Kamerleden en medewerkers;

overwegende dat:

- de toelichting nuttig is om de motie of het amendement in het grotere geheel te plaatsen;
- D66-leden geen expliciet stemadvies nodig hebben om een afgewogen keuze te maken;
- een pre-advies (overnemen, neutraal of ontraden) er bewust of onbewust voor kan zorgen dat leden bevooroordeeld zijn bij het stemmen op moties en amendementen;

verzoekt het Landelijk Bestuur:

- te stoppen met het geven van een pre-advies (overnemen, neutraal of ontraden) bij moties en amendementen;
- de toelichting te behouden;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Neutraal

Toelichting:

Het Landelijk Bestuur hecht erg aan de interne partijdemocratie en vertrouwt op het oordeelvermogen van de leden.

Voor het behandelen van moties en amendementen geeft het Landelijk Bestuur een preadvies en nadrukkelijk geen stemadvies. Deze volgt logischerwijs uit de toelichting en dient ter verduidelijking.

Het Landelijk Bestuur hecht er aan om zo veel mogelijk neutraal te adviseren en hiermee een levendig debat binnen de vereniging te faciliteren.

AOM116.08 Algemeen Organisatorische Motie **Pre-advies:** Ontraden

Titel motie: **Overleg over hernieuwd lidmaatschap na royement**

Indiener: Ledenvergadering afdeling Apeldoorn

Woordvoerder: Nicolet Theunissen

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- leden die om welke reden dan ook geroyeerd worden, altijd weer opnieuw een lidmaatschap kunnen aanvragen, zulks ter beoordeling aan het landelijk bestuur;
- een royement vaak lokale afdelingen raakt en de beoordeling voor hernieuwd lidmaatschap plaats vindt in het landelijk bestuur;
- bij de beoordeling van een hernieuwd lidmaatschap niet standaard wordt overlegd met de betrokken afdeling. Lokaal beschikbare informatie die van invloed kan zijn op het besluit wordt daardoor niet altijd meegenomen in het besluit;

overwegende dat:

- omgaan met leden mensenwerk is;
- een landelijk genomen besluit de betrokken afdeling onverwachts voor een voldongen feit kan stellen;
- een her-aangenomen lid het recht heeft om bij de algemene vergaderingen aanwezig te zijn;
- dat dit bij de leden van de betrokken afdeling tot emoties, zorgen en gevoelens van onveiligheid kan leiden;
- er soms landelijk een besluit over een kandidaat-lid wordt genomen dat, met de bij de afdeling beschikbare informatie, niet genomen zou zijn;
- een besluit dat in tweede instantie wordt ingetrokken door het landelijk bestuur, het kandidaat-lid in kwestie nodeloos beschadigt en de andere leden nodeloos in beroering brengt;

verzoekt het Landelijk Bestuur:

- een proces rondom het recht op vergetelheid op te stellen teneinde altijd te beschikken over gegevens van geroyeerde leden, uiteraard binnen de wettelijk kaders van de Algemene Verordening Gegevensbescherming;
- dat als een eerder geroyeerd lid een hernieuwd lidmaatschap aanvraagt, dit bij de lokale afdeling te melden;
- de lokale afdeling te consulteren alvorens het besluit over de aanvraag van de lidmaatschap wordt genomen;
- het bestuur van die afdeling op de hoogte te brengen van zijn besluit, zodat de laatste de leden kan informeren, zodat de laatste de leden kan informeren;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Ontraden

Toelichting:

Allereerst dient te worden opgemerkt dat royement (ontzetting uit de partij) en opzegging van het lidmaatschap twee verschillende zaken zijn, waarbij ontzetting al jaren niet is toegepast in de partij.

Het Landelijk Bestuur leest de eerste bullet zo dat leden die uit de partij ontzet zouden zijn, of van wie het lidmaatschap is opgezegd, niet zomaar meer lid kunnen worden. Dit is echter staande praktijk en is voorzien in ons Huishoudelijk Reglement. In ons Huishoudelijk Reglement is geregeld dat een persoon die een hernieuwd lidmaatschap aangaat na ontzetting of opzegging dit enkel kan doen na een uitdrukkelijk besluit van het Landelijk Bestuur. Hierbij moet worden opgemerkt dat het het recht op verwijdering uit het privacyrecht, ook wel het recht op vergetelheid genoemd, zo ingericht is dat het voldoet aan de geldende wet- en regelgeving (ook met het oog op de Wet Financiering Politieke Partijen), waarbij data niet langer bewaard wordt dan de doelen waarvoor ze verzameld zijn.

Uiteraard wordt een afdeling of regio, indien relevant, geconsulteerd op het moment dat het een lokale kwestie betreft waarbij een persoon zou worden ontzet uit het lidmaatschap of waardoor diens lidmaatschap wordt opgezegd. Dit kan en gaat het Landelijk Bestuur echter niet bij iedere kwestie doen. Hierbij hebben we namelijk rekening te houden met de aard van de kwestie. En weegt mee dat het lidmaatschap van (of de intentie om lid te worden van) een politieke partij een bijzonder persoonsgegeven is waarmee we uiterst zorgvuldig om moeten gaan.

Tot slot speelt ook mee dat de aard van de kwestie niet altijd bekend kan zijn bij een afdeling of regio. In geval van opzegging van het lidmaatschap door wanbetaling is er vaak geen aanleiding om het afdelingsbestuur of regiobestuur te informeren. Bovendien is het delen van ledengegevens met andere leden alleen onder strikte voorwaarden mogelijk. Zeker in het geval van gevoeligheden rond een persoon is dit niet zonder meer mogelijk.

Om deze redenen ontraden wij de motie.

AOM116.09

Algemeen Organisatorische Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: **Openbaarmaking namen leden van Commissie Integriteitsonderzoeken**

Indiener: Blanca de Louw e.a.

Woordvoerder: Blanca de Louw

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- D66 een ‘Commissie Integriteitsonderzoeken’ heeft die als taak heeft om binnengekomen meldingen over mogelijke integriteitsschendingen te onderzoeken;
- de Commissie na afloop van het onderzoek een rapport opstelt en dit aan het Landelijk Bestuur aanbiedt;
- de Commissie inmiddels al minstens één kwestie heeft onderzocht en daarover heeft gerapporteerd, zo blijkt uit berichtgeving van het NRC uit mei 2022;
- op de website van D66 vermeld staat dat de leden van de Commissie zijn benoemd door het Landelijk Bestuur aan de hand van het vastgestelde profiel;
- de leden van de Commissie niet staan vermeld op de website;

overwegende dat:

- D66 een partij is die transparantie over het eigen handelen hoog in het vaandel heeft staan;
- het onwenselijk is dat leden niet kunnen achterhalen welke personen mogelijke integriteitsschendingen onderzoeken en daarover rapporteren;
- de Commissie nu in feite een soort spookcommissie is;
- leden het recht hebben om te weten welke personen rapporteren over mogelijk integriteitsschendingen, te meer dit vergaande gevolgen kan hebben voor alle bij de casus betrokken personen;
- anonimiteit van de Commissie des te onwenselijker is gezien het feit dat de Commissie door het Landelijk Bestuur wordt benoemd;

roept het Landelijk Bestuur op:

- om alle namen van de leden van de Commissie Integriteitsonderzoeken op de website te publiceren, zonder vermelding van verdere contactgegevens;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

Het Landelijk Bestuur kan zich in de oproep van de motie vinden. In overleg met de leden van de commissie wordt de gevraagde actie opgepakt. De naam van de commissievoorzitter is reeds op de website gepubliceerd.

Politieke Moties Congres 116

Fysieke behandeling

The logo for the Dutch political party D66, consisting of the letters 'D66' in white on a green square background.

D66

PM114.16	Politieke Motie	Pre-advies: Ontraden
Titel motie:	Schoolstrijd	
Indiener:	Ledenvergadering thema-afdeling Sociaal-Liberalisme	
Woordvoerder:	Jan Puts	

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- in een historisch handjeklap algemeen kiesrecht is uitgeruild met de bekostiging van bijzonder onderwijs;
- D66 mensen vrij wil laten, maar niemand wil laten vallen;
- er ook in Nederland kinderen zijn die lijden onder de manier waarop ouders en/of docenten en/of schooldirectie en/of schoolbestuur toepassing geven aan hun levensbeschouwelijke overtuigingen. Denk aan het Islamitische Haga Lyceum of de Reformatorische scholengemeenschap Gomarus;

overwegende dat:

- het recht van het kind prevaleert bij zaken die het kind aangaan (Verdrag inzake de Rechten van het Kind art. 3);
- gelijke kansen, de vrijheid van ontplooiing van hun persoonlijkheid en geaardheid alsook kennis van en respect voor de basiswaarden van de democratische rechtsstaat in het belang zijn van het kind;

roept de Tweede Kamerfractie op:

- om uiterlijk 2022 te komen met een voorstel tot herziening van artikel 23 van de Grondwet, waarbij de belangen van het kind en niet de levensbeschouwelijke voorkeuren van ouders en/of docenten en/of schooldirectie en/of schoolbestuur, centraal staan. Bij dit voorstel staan nadrukkelijk de opties schrappen (van één of meer artikel-leden), wijzigen en/of het toevoegen van een artikellid open;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Ontraden

Toelichting:

De Tweede Kamerfractie is het met de indiener eens dat het belang van het kind voorop moet staan in het onderwijs, waarbij ze veilig en vrij kunnen opgroeien, de beste kansen krijgen en goed burgerschapsonderwijs. De Tweede Kamerfractie heeft zich de afgelopen jaren meermaals ingezet om dit voor elk kind te verwezenlijken, en blijft dit ook in de komende jaren doen. Artikel 23 is geen vrijbrief vormen voor slecht of onveilig onderwijs. Wij richten ons met name op directe oplossingen zoals het afschaffen van identiteitsverklaringen, het versterken van de rol van de inspectie, het ingrijpen bij besturen die tegen de basisprincipes van de democratische rechtsstaat ingaan en het aanscherpen van de burgerschapsopdracht.

Een grondwetswijziging is een meerjarig traject en helpt kinderen de komende tien jaar niet. Wij kiezen daarom voor oplossingen in lagere wetgeving. Zo is de fractie met een initiatiefwet leerrecht bezig, waarbij ieder kind het recht op goed onderwijs krijgt. Gezien de beperkte capaciteit, het tijdrovende proces van initiatiefwetgeving en het feit dat een grondwetswijziging een meerjarig traject is, waardoor het op de korte termijn de problemen niet oplost, ontraadt de fractie deze motie met de gestelde termijn.

PM115.13

Politieke Motie

Pre-advies: Ontraden

Titel motie: **Afschaffen collegegeld**

Indiener: Kalle Duvekot e.a.

Woordvoerder: Joris Hetterscheid

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- D66 zich profileert als onderwijspartij;
- de nieuwe basisbeurs naar verhouding lager is dan die van voor 2015;
- de inflatie het leven van studenten duurder heeft gemaakt;

overwegende dat:

- collegegeld voor jongeren een financiële drempel is om te gaan studeren;
- collegegeld kansengelijkheid in de hand werkt, omdat niet iedereen voldoende financiële middelen ter beschikking heeft;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- zich in te spannen het collegegeld af te schaffen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Ontraden

Toelichting:

D66 heeft altijd oog voor de financiële drempels in het onderwijs. Het belang van studenten en kansengelijkheid in het hoger onderwijs staan hoog op de agenda. De Tweede Kamerfractie heeft hun inzet voor het onderwijs dan ook benadrukt. Ze versterken de inkomenspositie van studenten in het hoger onderwijs in het huidige coalitieakkoord met structureel een miljard euro: ze voeren een basisbeurs in en verruimen de aanvullende beurs vanaf het collegejaar 2023-2024.

Daarnaast investeren ze 700 miljoen euro structureel voor vervolgoopleidingen en onderzoek en is er voor de komende 10 jaar een fonds van 5 miljard euro voor onderzoek en wetenschap. Het afschaffen van collegegeld is echter een zeer kostbare maatregel waarvan we denken dat dit op dit moment geen aanvullende prioriteit moet krijgen.

Het Landelijk Bestuur onderschrijft deze zienswijze en ontraadt daarom deze motie.

PM116.01

Politieke Motie

Pre-advies: Neutraal

Titel motie: **Rem op voorgenomen plan om het collegegeld te laten stijgen door inflatie**

Indiener: Tobias Den Hollander e.a.

Woordvoerder: Tobias Den Hollander

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- het Kabinet de hoogte van het collegebedrag voor studenten bepaalt op basis van de inflatie.;
- de inflatie momenteel uiterst hoog is, en hierdoor het collegegeld ruim 200 euro verhoogd kan worden tot een bedrag van 2421 euro.;
- D66 in de Tweede Kamer tégen een motie heeft gestemd om het collegegeld tijdelijk te bevriezen.;
- D66 het vertrouwen van een groot deel van de studenten is kwijtgeraakt na de Tweede Kamerverkiezingen van 2021.;

overwegende dat:

- veel studenten aangeven veel zorgen en stress te hebben over hun toekomst en mede de financiële situatie waarin zij verkeren.;
- D66 zich als zelfbenoemde "onderwijspartij" ook moet inzetten voor de situatie van studenten.;
- een verhoging van het collegegeld met eventuele renteverhoging uiterst ongelukkig zal uitpakken voor veel studenten en hun situatie.;
- lastenverzwaring zeer onwenselijk is, en pas als laatste redmiddel moet worden ingezet en niet als vanzelfsprekendheid van het beleid.;
- D66 hierbij vrij snel denkt in het belang van het Kabinet en haar plannen in plaats van de belangen van studenten.;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- op korte termijn initiatief te nemen om extra lasten voor studenten door de verhoging van het collegegeld en door eventuele renteverhoging te voorkomen;
- de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap te verzoeken om af te zien van de verhoging van het collegegeld, en studenten zoveel mogelijk te ontzien bij lastenverzwaringen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Neutraal

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

De Tweede Kamerfractie geeft aan het belang te onderschrijven van de ondersteuning van studenten die in financiële problemen geraken door hogere kosten voor onder andere collegegeld, energie en levensonderhoud. Echter, de in deze motie verzochte maatregelen om tegemoet te komen aan de verslechterde financiële positie van studenten zijn al genomen.

De reden dat het collegegeld stijgt aan de hand van inflatie is dat de prijsstijgingen ook doorwerken in de begroting van universiteiten, hogescholen en mbo-instellingen. Het is niet uitzonderlijk om bijdragen te koppelen aan inflatiecijfers. Nu er sprake is van uitzonderlijk hoge inflatie, heeft OCW ervoor gekozen om de systematiek rondom de stijging van het collegegeld voor het jaar 2023-2024 aan te passen. Daardoor zal het collegegeld in het jaar 2023-2024 minder stijgen dan in de motie staat, namelijk met 110 euro i.p.v. ruim 200 euro.

Aan de andere kant versterkt dit kabinet de inkomsten van studenten. Allereerst door de herinvoering van de basisbeurs en de verbreding van de aanvullende beurs in het collegejaar 2023-2024. Dat is onderdeel van het coalitieakkoord. Daarnaast wordt in het koopkrachtpakket van Prinsjesdag 2022 specifieke aanvullende maatregelen genomen voor studenten. Er is 500 miljoen uitgetrokken voor de verdere verhoging van de basisbeurs van uitwonende studenten met € 164,30. Daarmee zal de nieuwe basisbeurs voor het aankomende collegejaar uitkomen op € 439,30. Daarnaast maken zo goed als alle studenten aanspraak op de verhoging van de zorgtoeslag van € 412 per jaar. Ook maken veel studenten aanspraak op de verhoging van de huurtoeslag met € 203 per jaar. Tot slot zullen studenten de verhoging van het minimumloon met 10% en het aankomende prijsplafond gaan merken. Voor studenten die echt weinig te besteden hebben door energiekosten is aanvullend 35 miljoen euro vrijgemaakt voor gemeenten, die maatwerk leveren via het systeem van individuele bijzondere bijstand. Het kabinet heeft dus stevig ingezet op het versterken van de inkomenspositie van studenten.

De motie verzoekt verder om renteverhoging op studieschuld te voorkomen. Dit is echter geen maatregel om studenten te ondersteunen, maar aan werkenden. De renteverhoging op studieschuld afschaffen vereist een wetswijziging, die zowel op korte als lange termijn zeer kostbaar is. De Tweede Kamerfractie is van mening dat we de positie van jongeren en starters in Nederland op concretere manieren kunnen verbeteren, met een brede toekomstgerichte agenda. Bijvoorbeeld door gratis kinderopvang mogelijk te maken, voldoende woningen te realiseren en ons in te zetten voor het klimaat.

Omdat het collegegeld minder stijgt dan in de motie staat, de inflatie ook doorwerkt in de begroting van OCW en vanuit diezelfde begroting de inkomenspositie van studenten stevig wordt versterkt, ziet de fractie weinig ruimte om uitvoer te geven aan deze motie.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

Het Landelijk Bestuur ziet dat er intensieve inspanningen worden geleverd door de Tweede Kamerfractie om aan de verslechterde financiële positie van studenten tegemoet te komen en ziet ook dat deze succesvol zijn geweest. Het dictum vraagt echter om toch een extra inspanning te leveren als het gaat om extra lasten voor studenten door de verhoging van het collegegeld en door eventuele renteverhoging. Het Landelijk Bestuur vraagt zich af of een wetswijziging om de

rente­verhoging op de studieschuld af te schaffen op dit moment het juiste instrument is om de inkomenspositie van studenten te verbeteren. Tegelijkertijd kan het congres altijd verzoeken om een inspanning te leveren op dit punt, dit is evenwel geen garantie op succes. Om deze redenen adviseert het Landelijk Bestuur neutraal op deze motie.

PM115.14

Politieke Motie

Pre-advies: Ontraden

Titel motie: **Uitstel renteverhoging studielening**

Indiener: Kalle Duvekot e.a.

Woordvoerder: Jan Willem Leeuwma

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- de studielening gekoppeld is aan de vijfjaarstaatleningen;
- door de explosieve inflatie de rente op de vijfjaarstaatleningen behoorlijk zal toenemen;
- door deze koppeling en explosieve toename van de rente de studenten gelijk een behoorlijke rente betalen over het aflossen van de studieschuld;
- de groep studenten die onder het leenstelsel hebben gevallen mogelijk vanaf volgend jaar gelijk rente mogen gaan betalen over de lening;

overwegende dat:

- de studenten elke vijf jaar vast zitten aan een renteperiode voor de aflossing van de studielening;
- de studentengeneratie tussen 2015 en 2023 met het nieuwe stelsel maar voor een klein deel tegemoet worden gekomen op een misgelopen basisbeurs;
- deze leenstelselgeneratie ook wel de pechgeneratie wordt genoemd omdat ze zoveel zelf moeten lenen en de kans op een goede start behoorlijk is ontnomen;
- de renteverhoging een grote klap in het gezicht is voor de pechgeneratie met de lening die ze aan hebben moeten gaan;
- we de studenten die hebben moeten deelnemen aan het leenstelsel niet direct kunnen opzadelen met een torenhoge rente die tot nog toe als gunstig werd gezien;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- de renteverhoging voor de studielening van de leenstelselgeneratie pas na 2030 in te laten gaan;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Ontraden

Toelichting:

De Tweede Kamerfractie deelt de zorg over positie van starters, zeker met de huidige economische ontwikkelingen. De indiener heeft het over studenten, echter bij aflossing en rente op de studieschuld gaat het over werkenden, die reeds twee jaar zijn afgestudeerd. De koopkrachtpositie van studenten en starters staan scherp op het vizier van de fractie en heeft de blijvende aandacht. Tegelijkertijd moeten er ook keuzes worden gemaakt en verdienen er ook andere groepen aandacht, zoals lagere inkomens die bijna niet meer rondkomen.

In het coalitieakkoord is een miljard euro beschikbaar gesteld voor tegemoetkoming van de (oud)studenten die vallen onder het leenstelsel, door een korting op de studieschuld of een directe uitkering. Het uitstellen van een rentestijging tot 2030 is geen onderdeel van deze tegemoetkoming, omdat bij deze aanpak studenten zonder lening niet gecompenseerd kunnen worden. Wij kiezen ervoor om iedereen te compenseren. Bovendien is de rente op studieleningen in de Wet studiefinanciering 2000 gekoppeld aan de rente die de overheid zelf betaalt over de leningen met een maximale looptijd van 5 jaar. De Tweede Kamerfractie geeft aan dat ze geen politiek draagvlak en dekking ziet voor het aanpassen van deze wet. Het studiefinancieringsstelsel kent een draagkrachtregeling; het maximale terugbetaalbedrag is gekoppeld aan het inkomen. Je hoeft nooit méér te betalen dan je kunt dragen. Ook langs andere wegen komen we de starters tegemoet in het coalitieakkoord, bijvoorbeeld met het gratis maken van de kinderopvang, extra woningbouw, een beperking van de huurverhoging en natuurlijk de aanpak van de klimaatcrisis.

Het Landelijk Bestuur onderschrijft deze zienswijze en ontraadt daarom de motie.

PM115.33

Politieke Motie

Pre-advies: Ontraden

Titel motie: **Gelijkwaardigheidsbeginsel in de Grondwet**

Indiener: Mark Mulder e.a.

Woordvoerder: Mark Mulder

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- een gelijkwaardige omgang in het maatschappelijk verkeer jegens elkaar, ongeacht godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, een kernwaarde is in veel mensenrechtenverdragen en sterk met het gelijkheidsbeginsel verwervend is;
- dat niet uitdrukkelijk in de Grondwet is bepaald dat men elkaar op voet van gelijkwaardigheid zou behoren te behandelen en dat diverse internationale verdragen, waaronder het VN-gehandicaptenverdrag en Het Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van elke vorm van rassendiscriminatie, het een ieder behandelen op voet van gelijkwaardigheid beschouwt als een kernwaarde en deze waarde voorts universeel is;

overwegende dat:

- dat het wenselijk is om universele waarden, als het gelijkwaardigheidsbeginsel, te incorporeren in de Grondwet om het belang van de universaliteit van dergelijke waarden te benadrukken, zonder dat een directe grondwettelijk aanknopingspunt wordt gerealiseerd om deze bij of krachtens wet tot rechten of verplichtingen voor de burger te laten leiden;
- dat de bedoeling van het opnemen van een waarde in de Grondwet als het gelijkwaardigheidsbeginsel niet het opleggen van een morele of juridische verplichting is aan de burger, maar het onderkennen van de universaliteit van aan diverse voor Nederland bindende internationale verdragen ten grondslag liggende waarden in de Grondwet een welverdiende plaats verdienen;
- dat sommige van aan de Grondwet en Internationale Verdragen ten grondslag liggende waarden van dusdanig groot belang zijn voor zowel Nederland als de internationale gemeenschap dat zij een plaats moeten krijgen in de Grondwet;
- Dat gelijkwaardigheid een dergelijke waarde is;

spreekt uit dat:

- naast het gelijkheidsbeginsel het gelijkwaardigheidsbeginsel in de Grondwet zou dienen te worden opgenomen, zonder daar rechtsgevolgen aan te verbinden of morele verplichtingen aan de burger op te leggen;

verzoekt het Landelijk Bestuur:

- de strekking van deze motie tot politieke stellingname uit te dragen mocht deze motie passeren;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Ontraden
Toelichting: We onderschrijven de geest van de motie en blijven ons onverminderd inzetten om gelijkwaardigheid in de samenleving te bevorderen. Het lijkt ons echter onjuist om bepalingen op te nemen in de Grondwet zonder dat dit morele of juridische gevolgen zou hebben. Wij zijn bovendien geen voorstander van het expliciet opnemen van het gelijkwaardigheidsbeginsel in de Grondwet, omdat het beginsel van gelijkwaardigheid al impliciet besloten is in artikel 1 van de Grondwet, dat het recht op gelijke behandeling vastlegt. Wij ontraden daarom deze motie.

PM116.02	Politieke Motie	Pre-advies: Overnemen
Titel motie:	Dwing duurzaam bouwen ook wettelijk af	
Indiener:	Has Bakker e.a.	
Woordvoerder:	Has Bakker	

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- we te maken hebben met een groeiende klimaatcrisis en een biodiversiteitscrisis;
- Nederland de doelstelling heeft van een circulaire economie in 2050 en 50% circulaire economie in 2030;
- er veel nieuwe woningen bij zullen komen de komende jaren;
- op 30 september 2022 het Convenant Duurzaam bouwen is ondertekend door 87 partijen en duurzame bouwpartijen hier graag mee aan de slag gaan;
- de ambitie van het kabinet is het Bouwbesluit te gaan herzien;

overwegende dat:

- er al veel goede voorbeelden zijn – klein en groot - van duurzaam bouwen in binnen- en buitenland waar verder wordt gegaan dan bestaande wet- en regelgeving;
- het sluiten van convenanten, delen van goede voorbeelden en lokaal/regionaal maatwerk belangrijk is;
- niks echter zo goed en duidelijk werkt als het afdwingen van duurzaam, circulair en natuurvriendelijke bouwen via wet- en regelgeving;
- ook bouwers, ontwikkelaars, investeerders, woningcorporaties en overheden hiermee geholpen zijn;
- het Nederlandse duurzame bouwbedrijfsleven hiermee een impuls krijgt om internationaal koploper te worden op het vlak van duurzaam bouwen;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- op korte termijn voorstellen te doen om wet- en regelgeving uit te breiden en/of aan te scherpen die duurzaam (inclusief duurzame mobiliteit), circulair en natuurvriendelijk bouwen en renoveren van woningen en andere gebouwen afdwingen;
- de druk er vol op te houden dat het Bouwbesluit daadwerkelijk snel herzien wordt met strenge regels voor duurzame, circulaire en natuurvriendelijke bouw;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

In het verkiezingsprogramma speelt duurzaam, circulair en natuurinclusief bouwen een grote rol. Dit moet de toekomst van de bouw worden.

De Tweede Kamerfractie onderstreept de noodzaak om duurzaam, circulair en natuurinclusief te bouwen. Hiertoe zijn recentelijk ook een aantal moties in de Tweede Kamer aangenomen. Zo is onlangs een motie aangenomen om het bouwbesluit zodanig aan te passen dat er vanuit de bouwsector meer vraag ontstaat naar in Nederland geteelde biobased isolatie- en bouwmaterialen. Een andere motie die oproept om biobased isolatiemaatregelen een volwaardig onderdeel te laten zijn van het Nationaal Isolatieprogramma is eveneens aangenomen. Eind 2022 komt vanuit het kabinet de 'landelijke maatlat groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving' uit. Hiermee wordt gedefinieerd wat klimaatadaptief bouwen is. We zien de motie dan ook als een steun in de rug om hier scherp op te blijven en verder mee te gaan.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

D66 steunt de inzet voor duurzame, circulaire en natuurvriendelijke bouw duidelijk in haar verkiezingsprogramma. Deze motie is daar in lijn mee en daarom adviseert het Landelijk Bestuur om de motie over te nemen.

PM115.32

Politieke Motie

Pre-advies: Neutraal

Titel motie: **Limiteer het aantal ambtstermijnen voor een minister-president tot maximaal twee**

Indiener: Jaap Berkenbosch e.a.

Woordvoerder: Jaap Berkenbosch

Als deze motie wordt aangenomen, komt motie PM116.03 te vervallen.

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- het in de Nederlandse politiek gebruikelijk is dat de minister-president afkomstig van de op dat moment grootste politieke partij;
- de grootste politieke partij bij de laatste verkiezingen minder dan 25% van de uitgebrachte stemmen krijgt en minder dan 20% van het aantal kiesgerechtigden;
- er bij een rondgang onder politieke deskundigen (o.a. Volkskrant, 14 april 2021), er eigenlijk alleen argumenten naar voren komen die pleiten voor een beperking van de maximale termijn van een minister-president, met uitzondering van het verlies van kennis en ervaring ten tijde van een crisis;

overwegende dat:

- de minister-president een beperkte electorale basis heeft;
- gezien het tempo van de maatschappelijke en internationale ontwikkelingen het goed zou zijn als met enige regelmaat een nieuwe leider de mogelijkheid krijgt gemaakte keuzes nog een kritisch te evalueren;
- met de huidige intensiteit van volgen door (social)media, de houdbaarheidstermijn onder druk staat van de minister-president die wekelijks de ontwikkelingen moet becommentariëren en verantwoording moet afleggen voor de keuzes die het kabinet maakt;
- het voor de dynamiek van de politiek en betrokkenheid van kiezers goed zou zijn, als direct na aanvaarding van een tweede termijn door een minister-president al duidelijk is dat hij/zij niet meer beschikbaar is voor een volgende termijn;
- de Tweede Kamer bij tweederde meerderheid de bevoegdheid zou kunnen krijgen ten tijde van een crisis de maximale termijn van de minister-president eenmalig te verlengen;

roept de Tweede Kamerfractie op:

- alles in het werk te stellen om ruim voor de volgende Tweede Kamerverkiezingen in 2025, een maximum van twee opeenvolgende termijnen (in totaal maximaal 8 jaar) voor een minister-president bij wet vastgelegd te hebben;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Neutraal

Toelichting:

De Tweede Kamerfractie heeft aangegeven de gedachte achter deze motie te begrijpen en wil nader onderzoeken wat in dit kader mogelijk en wenselijk is. Een en ander ook in het licht van het nieuwe kiesstelsel (met een stem meer keus) dat de regering binnenkort naar de Tweede Kamer stuurt.

Evenwel is het zo dat Nederland een parlementair stelsel heeft en geen presidentieel stelsel. Bij dat laatste sluit het expliciet limiteren van ambtstermijnen beter aan dan bij het eerste. Vandaar dat de Tweede Kamerfractie eerst nader onderzoek in wil stellen naar dit verzoek.

Het Landelijk Bestuur staat daarom neutraal tegenover deze motie en laat het oordeel graag aan het congres.

PM116.03

Politieke Motie

Pre-advies: Neutraal

Titel motie: **Maximum regeertermijn premier**

Indiener: Kalle Duvekot e.a.

Woordvoerder: Eva Scheffer

Als motie PM115.32 wordt aangenomen, komt deze motie te vervallen.

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- het vertrouwen in de premier laag is;
- onze partijleider publiekelijk heeft gesproken over een maximumtermijn voor het premierschap;

overwegende dat:

- een verplichte wissel van de wacht goed is voor de dynamiek binnen een partij;
- het onwenselijk is dat een premier meer dan drie termijnen kan regeren;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- een verkozen premier maximaal drie termijnen mag zitten zodat we een continue wisseling van de wacht hebben;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Neutraal

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

Nederland heeft een parlementair stelsel en geen presidentieel stelsel. Bij het laatste sluit het expliciet limiteren van de ambtstermijnen beter aan dan bij het eerste. In het verkiezingsprogramma staat dat D66 voorstander is van een gekozen premier. De Tweede Kamerfractie snapt de gedachte achter deze motie en wil nader onderzoeken wat er in dit kader mogelijk en wenselijk is. Daarom wil de Tweede Kamerfractie de discussie over de maximering van het aantal termijnen graag betrekken bij de discussie over de gekozen premier. Een en ander ook in kader van het nieuwe kiesstelsel (een stem meer keus) dat de regering binnenkort naar de Tweede Kamer stuurt.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

Het Landelijk Bestuur is voorstander van een brede discussie wat betreft de positie van de premier binnen ons staatsbestel. Mogelijke termijnen van een premier vallen daar onder. Als aanzet hiertoe is het Landelijk Bestuur dan ook benieuwd wat de mening van het congres is op dit punt en daarom adviseert het Landelijk Bestuur neutraal op deze motie.

PM116.04

Politieke Motie

Pre-advies: Ontraden

Titel motie: **Halveer de CO2 uitstoot van de luchtvaart in 2030**

Indiener: Thomas Hermans e.a.

Woordvoerder: Thomas Hermans

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- het doel van het Parijs-akkoord het beperken is van de opwarming van de aarde tot 1.5°C en maximaal 2.0°C, waarbij deze al 1.3°C opgewarmd is;
- de Nederlandse regering een CO2 reductiedoelstelling heeft van 55%-60% in 2030 ten opzichte van 1990, waarbij ook “luchtvaart een bijdrage moet leveren aan het terugdringen van CO2 emissies”;;
- de luchtvaart verantwoordelijk is voor bijna 12 miljard kilo CO2 uitstoot (2019);
- de CO2 uitstoot van de Nederlandse luchtvaart met ruim 20% is toegenomen sinds 2010;
- het kabinet besloten heeft het aantal vluchten op Schiphol te verminderen van 500.000 naar 440.000 per jaar (-12%);
- de luchtvaartsector geen bindende reductiedoelstellingen heeft;
- de sector alleen 50% CO2-reductie wil realiseren in 2050 ten opzichte van 2005 en pas in 2070 CO2-neutraal moet zijn volgens het Akkoord Duurzame Luchtvaart;

overwegende dat:

- dat alle sectoren in Nederland bijdragen aan de klimaatdoelen;
- de luchtvaart ook buiten schot is gehouden op het gebied van stikstof;
- technologische innovaties zoals bijmenging van bio- en synthetische brandstoffen onvoldoende zijn om de klimaatdoelen te halen;
- krimp van de luchtvaart daarmee onontkoombaar is;
- er personeelsschaarste in energietransitie gerelateerde sectoren;
- een kleiner Schiphol ook de Nederlandse reizigers kan bedienen;
- claims over het economische belang van de luchtvaartsector veelal gebaseerd zijn op overschattingen van toegevoegde waarde en werkgelegenheid (CE Delft 2019);
- D66 de partij is die op basis van wetenschappelijk inzicht en rede haar kop niet in het zand kan en wil steken;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- om nog tijdens deze kabinetsperiode het initiatief te nemen tot een wetsvoorstel dat resulteert in minstens 55% reductie van de CO2-uitstoot van de luchtvaart in Nederland in 2030 ten opzichte van 1990 en 100% reductie in 2050;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Ontraden

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

Voor D66 is het van belang de impact van de luchtvaart op het klimaat, de natuur en de gezondheid van omwonenden in te perken. In het verkiezingsprogramma zetten we daarom onder andere in op een eerlijke prijs voor vliegen, de inzet van treinen als een redelijk alternatief en investeringen in duurzame innovaties. We hebben daarbij als inzet om de uitstoot van vluchten van en naar Nederlandse luchthavens significant te reduceren in 2030.

De Tweede Kamerfractie heeft aangegeven dat ze een reductie van minstens 55% van de CO₂-uitstoot van de luchtvaart in Nederland in 2030 ten opzichte van 1990 en 100% reductie in 2050, zoals de motie verzoekt, niet haalbaar acht zonder enorme maatschappelijke en economische consequenties. De huidige stand van zaken op het gebied van alternatieven voor vliegverkeer en de inzet van duurzame brandstoffen biedt hiertoe op dit moment geen mogelijkheden. Tegelijkertijd onderschrijft de fractie de noodzaak om de klimaatdoelen te halen. Het is belangrijk dat we blijven inzetten op het verduurzamen van de luchtvaartsector, op alternatieven en op gedragsverandering.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

D66 is sterke voorstander van de verduurzaming van de luchtvaart. Het Landelijk Bestuur hecht echter ook aan de uitvoerbaarheid van maatregelen om dit te bereiken. Wanneer de huidige stand van zaken op dit gebied geen ruimte biedt om tot het gestelde doel te komen, adviseert zij dan ook om de motie te ontraden.

PM116.05 Politieke Motie **Pre-advies: Neutraal**

Titel motie: **Geen aandelen in luchtvaartmaatschappijen meer**

Indiener: Has Bakker e.a.

Woordvoerder: Has Bakker

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- in februari 2019 de staat via de aankoop van aandelen een rechtstreeks belang van 12,68% in Air France-KLM heeft verworven a 744 miljoen euro;
- deze aankoop van aandelen is geclassificeerd als ‘onrechtmatig’ door de Algemene Rekenkamer;
- eind mei 2022 het kabinet opnieuw heeft besloten extra aandelen in te kopen a 220 miljoen euro;

overwegende dat:

- de luchtvaartsector zeer vervuילend is en zorgt voor veel overlast in de leefomgeving;
- de luchtvaartsector van minder toegevoegde waarde is voor onze economie dan vaak gedacht;
- het daarmee niet logisch en wenselijk is om als overheid (meer) aandelen van een fossiele, milieuvervuילende en overlastgevend private luchtvaartmaatschappij in te kopen;
- dit ook haaks staat op de door de minister van Financiën zelf gedane oproep: “Als je op 1,5 graden wilt uitkomen, dan moet je niet in fossiel blijven investeren” (RTL Nieuws, 7 juni 2022);
- KLM zicht niet houdt aan de gemaakte afspraken n.a.v. de ontvangen financiële steun en dit geen consequenties heeft;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- geen steun meer te verlenen aan het geven van nieuwe staatssteun en/of het aankopen van aandelen van AirFrance-KLM (of andere luchtvaartmaatschappijen);
- te zorgen dat KLM zich op zeer korte termijn houdt aan de gemaakte afspraken als gevolg van de ontvangen staatssteun;
- de positie van D66 op luchtvaart en luchthavens actiever uit te dragen en hiertoe een visie incl. concrete voorstellen te ontwikkelen met als prioriteiten: geen groei, forse CO2-daling, vervuiling, bezuinigen, overlast tegengaan en duurzame reisalternatieven promoten;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Neutraal

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

Vliegen verbindt, maar vliegen vervuilt ook. We moeten daarom toe naar een duurzame luchtvaart waarin de balans tussen economie en leefomgeving wordt hersteld. In het verkiezingsprogramma zetten we daarom in op een eerlijke prijs voor vliegen, investeringen in duurzame innovaties, de trein als alternatief en het beperken van geluidsoverlast en uitstoot. Hier blijven we ons actief voor inzetten.

Het derde punt van het dictum volgt het verkiezingsprogramma. We blijven de positie van D66 onverminderd uitdragen.

De Nederlandse luchtvaart wordt voor een groot deel gekenmerkt door onze grootste luchtvaartmaatschappij, waarvan de Staat ook deels aandeelhouder is evenals van de holding AirFrance-KLM. Deze aandelen zijn aangeschaft met als doel om de Nederlandse belangen die met KLM gemoeid zijn beter te kunnen laten horen bij besluitvorming door (de holding van) KLM.

De Tweede Kamerfractie is steeds kritisch geweest op de aanschaf van aandelen in KLM en heeft daar vragen bij gesteld. In brede zin vindt de fractie het van belang dat de aanschaf van aandelen goed onderbouwd wordt en slechts tot aandeelhouderschap wordt overgegaan als er geen andere mogelijkheden meer zijn om de Nederlandse belangen beter te waarborgen. Ook de aandelen in AirFrance-KLM moeten daarom periodiek worden geëvalueerd en een eventuele aanschaf moet goed worden onderbouwd. Op dit moment ziet de Tweede Kamerfractie dat het aanwenden van het aandeelhouderschap van AirFrance-KLM eraan kan bijdragen dat de Nederlandse staat invloed uitoefent op het beleid van KLM en Schiphol door in te zetten op een betere balans tussen economie en leefomgeving, beperking van de overlast voor omwonenden en meer gebruik van de trein voor korte afstanden.

De fractie is van mening dat we bovenstaande doelen uit het verkiezingsprogramma op alle mogelijke manieren moeten nastreven en wil daarbij de mogelijkheid behouden om een brede afweging te maken bij de eventuele aanschaf van aandelen.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

Het Landelijk Bestuur herkent de strategische positionering van de Tweede Kamerfractie inzake de aanschaf van aandelen in AirFrance-KLM. Het dictum van de motie ziet echter op eventueel toekomstige staatssteun aan KLM door de aankoop van nieuwe aandelen AirFrance-KLM. Om te zorgen dat KLM zich houdt aan de afspraken blijft de positionering van de Tweede Kamerfractie zeer relevant. Tegelijkertijd kan dat ook betekenen dat een pas op de plaats op dit moment in de rede ligt, wat betreft de nieuwe aanschaf van aandelen, daar voorsnog niet duidelijk is of de gestelde doelen worden behaald. Om die reden wil het Landelijk Bestuur deze motie graag neutraal adviseren.

PM116.06 Politieke Motie **Pre-advies: Ontraden**

Titel motie: **6 procent voor klimaat**

Indiener: Ledenvergadering thema-afdeling D66 Duurzaam

Woordvoerder: Evert du Marchie Van Voorthuysen

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- het Internationaal Energie Agentschap (IEA) een gedegen plan, Net Zero by 2050, A Roadmap for the Global Energy Sector, (NZE) heeft gemaakt om de klimaatcrisis te bestrijden;
- volgens het NZE de anderhalvegraadoelstelling kan worden bereikt als er jaarlijks 5000 miljard dollar wordt geïnvesteerd in de energietransitie (hernieuwbare energie, energie-efficiëntie, infrastructuur, woningisolatie, enzovoort);
- dit bedrag overeenkomt met 6% van het cumulatieve bruto nationaal product van alle landen;
- dat het huidige mondiale investeringstempo in de energietransitie een factor 3 te laag is;

overwegende dat:

- er behoefte bestaat naar een geloofwaardige strategie om de wereldwijde klimaatcrisis op een effectieve manier te bestrijden;
- particuliere en institutionele investeerders allang opereren op wereldwijde schaal;
- bij ongewijzigd economisch en financieel beleid de gemiddelde temperatuurstijging op aarde aanzienlijk groter zal zijn dan 1,5 graad;
- Nederland een eerlijke bijdrage dient te leveren aan de oplossing van de mondiale klimaatcrisis;
- daarom de Nederlandse duurzame investeringen, in binnen- en buitenland, dienen op te tellen tot 6% van het bruto nationaal product;

roept de Tweede Kamerfractie op:

- de norm om jaarlijks 6 procent van het Nederlandse bruto nationaal product te investeren in klimaatbeleid als één van de criteria te gaan hanteren in haar beoordeling van het kabinetsbeleid;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Ontraden

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

De Tweede Kamerfractie geeft aan dat de klimaatcrisis op mondiale schaal moet worden bestreden en dat hiervoor voldoende financiering beschikbaar moet zijn. Voor het halen van de doelen in Nederland is een Klimaatfonds van €35mld beschikbaar. Daarnaast zit er miljarden in de subsidieregelingen. Jaarlijks steekt Nederland €900mld in internationale klimaatfinanciering en zorgt het voor €900mld private investeringen. Dit telt op tot €1,8mld per jaar, wat voldoende is voor het eerlijke deel van Nederland voor de jaarlijkse €100mld internationale klimaatfinanciering. Dit is een afspraak in het coalitieakkoord.

De Tweede Kamerfractie geeft aan niet tegen ruime investeringen in de klimaattransitie te zijn, maar wel van mening te zijn dat alle middelen doelmatig moeten worden besteed. Hieruit volgt dat een minimale besteding van 6% van het BNP geen doel op zich moet zijn. In plaats daarvan moet worden geïnventariseerd wat er nodig is om onder de anderhalve graad opwarming te blijven en vervolgens de middelen die nodig zijn voor deze maatregelen beschikbaar te stellen. Dit is in lijn met het verkiezingsprogramma, waarin wordt uitgegaan van doelen ten aanzien van CO₂-reductie en niet van doelen ten aanzien van bestedingen.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

D66 heeft een uitgesproken progressieve klimaatagenda en daar horen ook grote investeringen bij. Het uiteindelijke doel van die investeringen is wat betreft het Landelijk Bestuur belangrijker dan de grootte er van. Daarom adviseert het Landelijk Bestuur ontraden op deze motie.

PM116.07

Politieke Motie

Pre-advies: Ontraden

Titel motie: **Verbod op nep-groene waterstof**

Indiener: Ledenvergadering thema-afdeling D66 Duurzaam

Woordvoerder: Evert du Marchie Van Voorthuysen

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- er ambitieuze plannen worden gemaakt voor de bouw van fabrieken waarmee uit elektriciteit waterstof wordt geproduceerd;
- er nog lange tijd een structureel tekort aan groene stroom zal zijn, waardoor gascentrales het grootste tijd stroom moeten leveren aan het elektriciteitsnet;
- de elektriciteit voor de waterstoffabrieken dus in feite zal worden geleverd door gascentrales;

overwegende dat:

- in het proces aardgas → elektriciteit → waterstof het ene brandbare gas wordt omgezet naar het andere brandbare gas, en de toegevoegde waarde van dit proces betrekkelijk gering is;
- de verliezen in het proces aardgas → elektriciteit → waterstof enorm zijn, namelijk meer dan 60 procent;
- op bladzijde 86 van het verkiezingsprogramma Tweede Kamer 2021-2025 staat: “We breiden de productie van klimaatneutrale waterstof uit, maar niet zo snel dat het leidt tot hogere CO₂-uitstoot door de gehele elektriciteitsproductie”;
- een waterstoffabriek ten gevolge van de genoemde verliezen de Nederlandse CO₂-uitstoot verhoogt;
- in de huidige tijd, met niet alleen een klimaatcrisis, maar ook een aardgascrisis, de exploitatie van een zogenaamde groene waterstoffabriek in strijd is met het algemeen belang, met als uitzondering de tijden waarop er een overschot is aan groene stroom, en de gascentrales op het Noord-West Europese net dus zijn uitgeschakeld;

roept de Tweede Kamerfractie op:

- te bewerkstelligen dat er een wettelijk verbod komt op het grootschalig produceren van waterstof uit elektrische stroom afkomstig van het net, op tijden dat er geen sprake is van een overschot aan aanbod van groene stroom op het elektrische net;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Ontraden

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

In het verkiezingsprogramma is aangegeven dat we de productie van klimaatneutrale waterstof uitbreiden, maar niet zo snel dat het leidt tot hogere CO₂-uitstoot door de gehele elektriciteitsproductie. In de toekomst gebruiken we daar overschotten duurzame energie voor. Tot die tijd zetten wij in op de productie van blauwe waterstof, waarbij vrijgekomen CO₂ wordt opgeslagen. Indien nodig bestemmen we nieuwe windmolenparken op zee deels voor waterstof en subsidiëren we meer onrendabele draaiuren.

De Tweede Kamerfractie geeft aan dat de motie verder gaat dan het verkiezingsprogramma, namelijk door een verbod te willen dat ook al geldt voor de korte termijn. Dit helpt de opschaling van waterstof niet. Blauwe waterstof is CO₂-vrij door de CO₂ die vrijkomt bij de productie af te vangen en op te slaan. Dit is een transitieoplossing die nodig is om het gebruik van waterstof aantrekkelijk te maken, met name voor de industrie. Er is een overgangperiode nodig waarin er voldoende waterstof voorhanden is voor afnemers die de overstap reeds hebben gemaakt en dit moet ook mogelijk zijn zolang er nog geen sprake is van 100% duurzame elektriciteit. Wanneer er sprake is van overschotten duurzame energie en de productie van waterstof is opgeschaald, zal groene waterstof goedkoper zijn dan blauwe waterstof en is een verbod niet nodig.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

D66 ziet de grote noodzaak voor een verdere ontwikkeling van de waterstofagenda in Nederland. Het doel is om zo snel mogelijk grote hoeveelheden hiervan te produceren om dit zo aantrekkelijk mogelijk te maken voor de industrie, opdat zij sneller de transitie kunnen maken naar een groene industrie. Dat daar een 'opstartfase' aan verbonden is, waarin we nog niet voldoende kunnen voorzien in groene waterstof, mag dit doel niet in de wegstaan. Een verbod is volgens het Landelijke Bestuur dan ook niet wenselijk en daarom adviseert zij ook ontraden.

PM115.26

Politieke Motie

Pre-advies: Ontraden

Titel motie: **Energietransitie als sleutel voor de sancties tegen Rusland**

Indiener: Ledenvergadering afdeling Haarlemmermeer-Aalsmeer

Woordvoerder: Jenno van Belle

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- de oorlog in Oekraïne een slepend en langdurig conflict dreigt te worden;
- het tempo waarin de uitstoot van CO2 vermindert te laag is om de klimaatcrisis werkelijk te bestrijden;
- D66 zowel in het Europees Parlement als in de Tweede Kamer bepleit heeft te stoppen met het afnemen van Russische energie;
- de regering ernaar streeft eind van dit jaar onafhankelijk te zijn van Russische fossiele brandstoffen;
- het verminderen van die afhankelijkheid zich nu vooral richt op het zoeken naar alternatieve leveranciers;
- de oproep van de regering minder energie te gebruiken te vrijblijvend is;
- er van de compensatie voor iedereen dit jaar voor de gestegen energierekening geen stimulans uitgaat minder energie te verbruiken;

overwegende dat:

- het moreel niet te verantwoorden is een slepende oorlog in Oekraïne te accepteren;
- nu bij uitstek de gelegenheid is het stoppen met afname van Russische energie te combineren met een versnelling van de energietransitie;
- zo Rusland snel en zwaar gesanctioneerd wordt;
- de gevolgen primair opgevangen moeten worden door gedragsverandering en versnelde verduurzaming;
- alternatieve energieleveranties slechts tijdelijk mogen zijn;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- het stop zetten van het afnemen van Russische energie krachtig te blijven bepleiten;
- ervoor te zorgen dat de overheid het energieverbruik vermindert, ondermeer door een CO2 belasting voor huishoudens, bedrijven en transport te heffen;
- te bevorderen dat het budget voor de energietransitie aanzienlijk verhoogd wordt;
- te voorkomen dat door de hogere energieprijzen mensen in energiearmoede komen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Ontraden

Toelichting:

De Tweede Kamerfractie bepleit voortdurend het afbouwen van de afhankelijkheid van Russische energie. Ook wordt in parlementaire bijdragen veel aandacht besteed aan energiebesparing. Een CO2-heffing bestaat al, maar deze op dit moment verder uitbreiden en opleggen aan huishoudens en transportsector zou economische en sociale gevolgen hebben die niet goed zijn te overzien. Het evenwicht tussen energie, klimaat en economie is op dit moment heel precair en vraagt om zorgvuldige stappen en oplossingen. Met een Klimaatfonds van tientallen miljarden is reeds een ongekend hoog bedrag vrijgemaakt voor de klimaat- en de daarmee onlosmakelijk verbonden energietransitie. Tot slot doet het kabinet op het moment veel om minima tegemoet te komen en zijn meer maatregelen aangekondigd.

Het Landelijk Bestuur ziet de noodzaak van een afgewogen en zorgvuldige keuze van maatregelen die gaan over energie, klimaat en economie. Vanwege het onzekere effect op burgers en bedrijven van extra belastingen, wil het Landelijk Bestuur deze motie daarom ontraden.

PM116.08

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: **Behoud bestaand aanbod openbaar vervoer**

Indiener: Marjolijn Bragt e.a.

Woordvoerder: Marjolijn Bragt

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- D66 in haar verkiezingsprogramma 2021 de doelstelling nastreeft: "Woningbouw en openbaar vervoer moeten elkaar versterken: met een snelle OV-aansluiting voor elke nieuwe wijk en woningbouw langs elke nieuwe OV-verbinding;
- het Rijk de regeling 'Beschikbaarheidsvergoeding Openbaar Vervoer' gaat schrappen en de overbruggingsregeling onvoldoende blijkt om het OV op niveau te houden;
- er door corona en hoge brandstofprijzen in verschillende provincies tekorten zijn ontstaan van tientallen miljoenen, die financieel niet opgevangen kunnen worden en niet worden gecompenseerd door het Rijk;
- provincies door die tekorten het OV stelselmatig afbouwen, terwijl het een basisvoorziening vormt en een duurzaam, betaalbaar alternatief voor de auto;
- woningbouwprojecten onder druk staan, omdat zonder voldoende openbaar vervoer gemeenten parkeernormen niet kunnen verlagen terwijl dat voor voldoende woningdichtheid wel gewenst is;

overwegende dat:

- het stimuleren van duurzaam openbaar vervoer noodzakelijk is voor de klimaatambities van D66;
- er een vicieuze cirkel kan ontstaan van minder bussen, minder service, minder reismogelijkheden, afname van reizigers in het openbaar vervoer en daardoor weer verder afschalen van het OV en een toename van autogebruik;
- er een ondergrens is in frequentie en dekking om openbaar vervoer een aantrekkelijk en betaalbaar alternatief voor de auto te laten zijn;
- voor betaalbare woningbouw in voldoende hoge dichtheid, buurten met weinig autogebruik en goede OV-bereikbaarheid nodig zijn;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- zich in te zetten om het huidige openbaar vervoersaanbod (aantal en frequentie van verbindingen) in de verschillende steden en regio's minimaal te behouden zonder (grote) prijsverhogingen voor de consument;
- te pleiten voor onderzoek naar manieren om door beter aanbod en voldoende goed betaald personeel, reizigersgroei in het OV en met behoud van kwaliteit mogelijk te maken, bijvoorbeeld door prijzen te verlagen of zeer gunstige abonnementen mogelijk te maken;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

De Tweede Kamerfractie sympathiseert met deze motie die ook in lijn is met het uitgangspunt in ons verkiezingsprogramma om in te zetten op breed toegankelijk en betaalbaar OV. We zien dat het OV erg onder druk staat. De motie vraagt om inzet waar ook decentrale overheden een verantwoordelijkheid hebben en in tijden van hoge inflatie in de gehele economie zijn prijsstijgingen niet te voorkomen. Maar een goede betaalbaarheid en voldoende aanbod aan OV staan hoog op onze agenda en daar zullen we ons op blijven inzetten, zoals de motie vraagt. Een onderzoek naar betaalbaarheid van het OV wordt op dit moment al uitgevoerd door de Rijksoverheid op verzoek van onder anderen D66.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

D66 heeft in haar verkiezingsprogramma het belang van openbaar vervoer in de regio aangestipt. Het Landelijk Bestuur adviseert dan ook om de motie over te nemen.

PM116.09

Politieke Motie

Pre-advies: Neutraal

Titel motie: **OV voor iedereen**

Indiener: Kalle Duvekot e.a.

Woordvoerder: Bart Hiddema

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- in het verkiezingsprogramma van 2021 staat dat meer investeringen in regionaal openbaar vervoer wenselijk zijn;
- veel mensen buiten de randstad nog altijd afhankelijk zijn van hun auto;
- auto's een grote financiële last zijn voor mensen die weinig toegang hebben tot een redelijk alternatief;
- hoe groter de afstand tot een halte en hoe lager de frequentie, des te meer er gebruik gemaakt wordt van de auto;
- buiten de randstad streekbussen vaak maar één keer per uur tot vroeg in de avond rijden;

overwegende dat:

- meer gebruik van OV een manier van massatransport is die de CO2 uitstoot reduceert;
- armoede als gevolg van autobezit onwenselijk is;
- mensen buiten de randstad te weinig toegang hebben tot hoogwaardig OV, goede frequentie en kwalitatief vervoer;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- actie te ondernemen om structureel meer geld vrij te maken voor het verhogen van de frequentie van bestaande regionale trein- en busdiensten;
- actie te ondernemen om structureel meer geld vrij te maken voor het openen van nieuwe regionale trein- en busdiensten;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Neutraal

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

De Tweede Kamerfractie sympathiseert met de gedachte van deze motie. Het aanbod en de betaalbaarheid van het OV staat onder druk en daar vragen wij voortdurend aandacht voor. Ook wil de fractie een beter aanbod in het regionale OV, zoals opgenomen in het verkiezingsprogramma. In debatten pleiten ze herhaaldelijk voor toegankelijk en betaalbaar OV. Ook zetten ze stevig in op OV-projecten die belangrijk zijn voor de regio, zoals de Lelylijn, Nedersaksenlijn en IC-Aken. We zien dat het openbaar vervoer landelijk onder druk staat. In minder stedelijke gebieden is dat kwetsbaar, omdat het aanbod hier sowieso al minder is. Daarbij moeten we er rekening mee houden dat het (structureel) investeren in regionaal niveau naast een nationale verantwoordelijkheid ook een lokale en regionale bijdrage vraagt. Ook zijn andere

mobilitieitsoplossingen denkbaar, bijvoorbeeld OV op afroep, deelmobiliteit of juist investeren in onderwijs, zorg of wonen.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

Het verkiezingsprogramma stelt dat D66 meer wil investeren in regionaal openbaar vervoer, maar geeft niet aan op welke manier (eenmalig of structureel) en op welke niveaus (landelijk, regionaal of lokaal) hiervan sprake moet zijn. Om die reden adviseert het Landelijk Bestuur neutraal op deze motie.

PM116.10

Politieke Motie

Pre-advies: Neutraal

Titel motie: **Landelijk verbod op afsteken consumentenvuurwerk**

Indiener: Ralph Peters e.a.

Woordvoerder: Ralph Peters

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- volgens de Onderzoeksraad voor Veiligheid jaarlijks gemiddeld 500 mensen door vuurwerk op de spoedeisende hulp terecht komen, één dode per jaar valt en ca. 11.000 incidenten worden geregistreerd;;
- ieder jaar tijdens de jaarwisseling hulpdiensten bekogeld worden door vuurwerk;;
- vuurwerk een grote hoeveelheid fijnstof en zware metalen in de lucht, bodem en water brengt;;
- het afsteken van vuurwerk zorgt voor een flinke berg (plastic) zwerfafval.;

overwegende dat:

- het tijdelijke vuurwerkverbod bij de jaarwisseling van 2020-2021 volgens het Kenniscentrum Letselpreventie tot een fors aantal (-70%) minder gewonden heeft geleid;;
- daaruit volgt dat een permanent landelijk verbod op het afsteken van consumenten vuurwerk door consumenten – naar redelijke verwachting - leidt tot minder vuurwerk gerelateerde incidenten en zwerfafval;;
- er tegenwoordig duurzamere en minder schadelijke alternatieven zijn, zoals drone- en laser- en lichtshows;;
- volgens de laatste peilingen van het EenVandaag Opiniepanel, 62% van de Nederlanders voor een algeheel vuurwerkverbod voor consumenten is;;
- maar liefst 74% van de D66 kiezersgroep voor een algeheel vuurwerkverbod voor consumenten is .;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- zich in te zetten voor een landelijk verbod op het afsteken van consumentenvuurwerk vanaf de jaarwisseling van 2023-2024;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Neutraal

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

D66 heeft in haar verkiezingsprogramma niets opgenomen over het gebruik van vuurwerk. Het afsteken van vuurwerk bij de jaarwisseling is voor veel mensen een mooie traditie, maar veroorzaakt ieder jaar ook veel overlast en problemen. Een besluit over een vuurwerkverbod raakt de individuele vrijheid om vuurwerk af te steken en de eigen verantwoordelijkheid die we burgers toekennen voor verantwoord gebruik. De meerderheid van mensen die vuurwerk afsteekt, doet dat zonder gevolgen voor anderen. De problemen die de minderheid veroorzaakt zijn zeker in de steden groot. De vraag rijst in hoeverre die individuele vrijheid opweegt tegen terugkerend letsel bij omstanders en hulpverleners, milieuschade en overlast.

Het congres heeft in november 2019 een motie aangenomen die verzoekt “de aanbeveling van de Onderzoeksraad Voor de Veiligheid over te nemen en zich in te zetten voor een verbod van vuurwerk dat in de praktijk de grootste inbreuk maakt op de veiligheid doordat het zorgt voor letsel (vuurpijlen) en overlast (knalvuurwerk)”. Wettelijk is inmiddels een verbod op vuurpijlen en knalvuurwerk van kracht. Dit verbod is in de praktijk nog niet van toepassing geweest, omdat de afgelopen twee jaarwisselingen een tijdelijk geheel verbod gold i.v.m. de coronamaatregelen.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

D66 heeft in haar verkiezingsprogramma geen duidelijk standpunt ingenomen met betrekking tot een landelijk vuurwerkverbod. Er zijn argumenten van zowel voor- als tegenstanders van een landelijk vuurwerkverbod. Het Landelijk Bestuur wil graag neutraal adviseren op deze motie.

PM116.11	Politieke Motie	Pre-advies: Neutraal
Titel motie:	(G)een energiecompensatie voor studenten, een financiële tegenvaller die vraagt om een landelijke oplossing	
Indiener:	Kalle Duvekot e.a.	
Woordvoerder:	Evert Manders	

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- de landelijke overheid een richtlijn heeft uitgevaardigd waarin staat dat inkomens tot 120% van het sociaal minimuminkomen aanspraak kunnen maken op een eenmalige energietoeslag bij de gemeente;
- in deze richtlijn staat dat studenten niet in aanmerking komen voor de Energietoeslag, ongeacht hun situatie;
- de rechtbank Gelderland op 5 augustus '22 een uitspraak heeft gesteld dat deze beleidsregel onterecht studenten uitsluit als gehele groep voor het eenmalige categoriaal verstrekken van de energietoeslag voor huishoudens met een laag inkomen;

overwegende dat:

- de huidige generatie jongeren, die al op verschillende manieren financieel zwaar getroffen is, opnieuw wordt geconfronteerd met een financiële tegenslag waardoor ze met grote schulden aan hun volwassen leven beginnen;
- gemeenten te weinig geld ontvangen van de Rijksoverheid om studenten te compenseren voor de stijgende energieprijzen;
- de Rijksoverheid stelt dat studenten die worden getroffen door de stijgende energieprijzen alsnog financieel gecompenseerd kunnen worden vanuit de gemeente via individuele bijzondere bijstand (IBB);
- een groot aantal gemeenten heeft aangegeven het IBB geen geschikt instrument te vinden, omdat het veel maatwerk en uitvoeringscapaciteit vergt, en “met klem” bij de Rijksoverheid aandringt op een andere landelijke oplossing;
- gemeenten meer heil zien in een landelijke uitvoering van de energietoeslag voor studenten;
- het argument om studenten niet te compenseren omdat hun woonsituatie zeer divers zou zijn, ook wat betreft de energiekosten, vervalt omdat de Rijksoverheid via het energieplafond huishoudens gaat compenseren die dat wellicht niet nodig hebbe;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- in samenwerking met het kabinet actie te ondernemen opdat ook studenten met een inkomen tot 120% van het sociaal minimuminkomen een energietoeslag krijgen;
- met een landelijke oplossing voor deze energiecompensatie voor studenten te komen, zodat gemeenten worden ontzien in de uitvoering;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Neutraal

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

De Tweede Kamerfractie geeft aan het belang te onderschrijven van studenten die in financiële problemen geraken door een hogere energierekening. In brede zin roept de motie de fractie op om op te komen voor de financiële positie van studenten. Daar zet de Tweede Kamerfractie zich met succes voor in.

Het uitvoeren van de energietoeslag door DUO vergt het opzetten van nieuwe processen en systemen, en is daarmee op korte termijn niet mogelijk, zo geeft de Minister van SZW aan. Op dit moment is het niet bekend bij DUO of studenten uit- of thuiswonend zijn. Om uitvoering door DUO mogelijk maken, zou flink moeten worden geprioriteerd waarbij andere grote opdrachten, zoals de herinvoering van de basisbeurs, in het gedrang komen.

De fractie acht dit onwenselijk ook gezien de opdracht uit het verkiezingsprogramma om een herinvoering van een basisbeurs en een verbreding van de aanvullende beurs in te voeren.

Zoals de motie oproept is er voor studenten die in financiële problemen geraken door de hogere energierekening een vangnet opgezet, in de vorm van de individuele bijzondere bijstand. De voorwaarden voor deze steun zijn voor studenten hetzelfde als voor de energietoeslag voor de laagste inkomens, namelijk dat de aanvrager 21 jaar of ouder is, een eigen energiecontract en een inkomen lager dan 120% van het sociaal minimum heeft. Veel gemeenten, waaronder Den Haag en Utrecht, hebben een goede regeling voor studenten opgezet binnen de individuele bijzondere bijstand. De Tweede Kamerfractie zal het kabinet scherp houden dat alle gemeenten de regeling voor studenten treffen.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

Het Landelijk Bestuur erkent de problemen voor DUO wanneer zij deze energievergoeding moeten uitvoeren. Dit is niet alleen een kostbaar, maar ook lang proces dat mogelijk andere maatregelen, die zien op de financiële positie van studenten kunnen vertragen.

Tegelijkertijd ziet het Landelijk bestuur in dat de regeling zoals die er nu ligt een vorm van rechtsongelijkheid in de hand kan werken, omdat gemeenten verschillende voorwaarden kunnen stellen aan deze toeslag. Het dictum vraagt niet expliciet om uitvoering door DUO, maar vraagt om een "landelijke oplossing" wat ook breder kan worden opgevat, om gelijke voorwaarden voor uitwonende studenten te bevorderen. Om die reden wil het Landelijk Bestuur graag neutraal adviseren op deze motie

PM116.12

Politieke Motie

Pre-advies: Ontraden

Titel motie: **Ontkoppelen AOW**

Indiener: Kalle Duvekot e.a.

Woordvoerder: Kalle Duvekot

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- de hoogte van het minimumloon is gekoppeld aan de hoogte van Sociale uitkeringen (zoals de bijstand en AOW) via de Wet Minimumloon en Minimumvakantiebijslag (WML);;
- het Centraal Planbureau concludeert dat het verhogen van het minimumloon niet hoeft te leiden tot werkgelegenheidsverlies;

overwegende dat:

- werken moet lonen;
- een dergelijke koppeling werkende armoede in stand houdt;
- het verhogen van het minimumloon de armoedeval kleiner maakt;
- het verkleinen van de armoedeval tot minder deeltijdwerken leidt;
- het op meerdere vlakken nuttig kan zijn om de bijstand, de AOW en het minimumloon onafhankelijk van elkaar bij te stellen;
- het verhogen van het minimumloon kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt helpt;
- het verhogen van het minimumloon de loonkloof tussen mannen en vrouwen verder kan dichten;
- het verhogen van het minimumloon niet leidt tot een koopkrachtsverlies van ouderen, of mensen met een uitkering;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- de hoogte van het minimumloon en sociale uitkeringen zoals geregeld in de Wet Minimumloon en minimumvakantiebijslag (WML) te ontkoppelen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Ontraden

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

De Tweede Kamerfractie geeft aan het met de indiener eens te zijn dat werken moet lonen, zeker voor minima. Daarom is het goed dat het minimumloon in januari 2023 met meer dan 10% stijgt. Daarnaast wordt per januari 2024 het minimummaandloon omgevormd naar een minimumuurloon gebaseerd op een 36-urige werkweek. Dit betekent dat mensen met (een cao met een standaard van) een 40-urige werkweek nogmaals meer dan 11% meer loon zullen ontvangen.

In het verkiezingsprogramma pleit D66 voor een eenmalige extra verhoging van het minimumloon van 10% met een gedeeltelijke meestijging van gekoppelde uitkeringen. Een eenmalige halve ontkoppeling is echter verschillend van een structurele ontkoppeling zoals de indiener voorstelt. Een structurele ontkoppeling zou betekenen dat ieder halfjaar een lelijke discussie moet ontstaan tussen de belangen van mensen die voor het minimumloon werken, AOW'ers en andere uitkeringsgerechtigden. De hoogte van die bedragen is in het huidige stelsel welvaartsvast - het volgt de gemiddelde loonontwikkeling. Een mogelijkheid tot een eenmalige (ontkoppelde) bijstelling van één van die bedragen bestaat al, al is daar in de huidige samenstelling van het parlement geen steun voor.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

Het enkel ontkoppelen van de sociale uitkeringen en het minimumloon heeft verstrekkende gevolgen die zonder flankerende maatregelen onwenselijk kunnen uitpakken. Niet voor niets spreekt ons verkiezingsprogramma nadrukkelijk de intentie uit om de AOW deels mee laten stijgen met de WML. Daarnaast acht het Landelijk Bestuur de halfjaarlijkse discussie die wordt aangekaart door de fractie als onwenselijk. Met het verhogen van het minimumloon met 10% wordt naar de mening van het Landelijk Bestuur ook tegemoet gekomen aan de wens van de motie om kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt te helpen, de loonkloof tussen mannen en vrouwen te verkleinen en de armoedeval kleiner te maken. Het Landelijk Bestuur adviseert dan ook ontraden op deze motie.

PM116.13

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: Een structurele oplossing voor de vluchtelingenopvang (1)

Indiener: Paula Benjamins-Van Oudheusden e.a.

Woordvoerder: Paula Benjamins-Van Oudheusden

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- het gebrek aan opvangplaatsen voor vluchtelingen dit jaar meermaals heeft geleid tot een overbelasting van het aanmeldcentrum in Ter Apel;
- er in Nederland momenteel slechts één aanmeldcentrum is waar vluchtelingen terecht kunnen om de aanmeldprocedure te starten;
- het landelijke woningtekort de doorstroom van vluchtelingen met een verblijfsstatus naar reguliere woningen bemoeilijkt;

overwegende dat:

- de overbelasting van het aanmeldcentrum in Ter Apel tot schrijnende situaties heeft geleid waarbij zelfs de inzet van Artsen Zonder Grenzen noodzakelijk was;
- het aantal opvangplaatsen voor vluchtelingen de afgelopen jaren sterk is afgebouwd en niet evenwichtig is verdeeld over het land;
- meerdere gemeenten (tijdelijk) een hoger percentage van de sociale huurwoningen toebedelen aan statushouders teneinde de doorstroom uit asielzoekerscentra te bevorderen;

spreekt uit dat:

- een herhaling van de schrijnende situaties rond de vluchtelingenopvang zoals die zich voordeden bij Ter Apel koste wat het kost voorkomen moet worden;
- alle vluchtelingen in Nederland recht hebben op een goede aanmeldprocedure en een menswaardige opvang;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

Iedereen op de vlucht heeft recht op humane opvang. Daar zetten we dan ook op in in het verkiezingsprogramma. Daarnaast stellen we voor om te zorgen dat de verschillende instanties in de asielketen achter budget achter de hand te hebben zodat zij goed kunnen reageren op momenten dat er meer mensen naar Nederland komen.

De Tweede Kamerfractie heeft met afschuw gekeken naar de situatie in Ter Apel en sluit zich dan ook volledig aan bij de constatering dat dit in de toekomst moet worden voorkomen. De fractie blijft zich inspannen voor goede procedures en opvang voor iedereen die zich in Nederland meldt. Dat is niet alleen onze wettelijke plicht, maar ook het juiste om te doen.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

D66 staat voor een humaan asielbeleid. Een motie die stelt dat de situatie zoals in Ter Aker koste wat het kost voorkomen moet worden ondersteunt dit standpunt. Het Landelijk Bestuur adviseert dan ook om de motie over te nemen.

PM116.14

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: Een structurele oplossing voor de vluchtelingenopvang (2)

Indiener: Paula Benjamins-Van Oudheusden e.a.

Woordvoerder: Paula Benjamins-Van Oudheusden

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- het gebrek aan opvangplaatsen voor vluchtelingen dit jaar meermaals heeft geleid tot een overbelasting van het aanmeldcentrum in Ter Apel;;
- er in Nederland momenteel slechts één aanmeldcentrum is waar vluchtelingen terecht kunnen om de aanmeldprocedure te starten;
- het landelijke woningtekort de doorstroom van vluchtelingen met een verblijfsstatus naar reguliere woningen bemoeilijkt;;

overwegende dat:

- de overbelasting van het aanmeldcentrum in Ter Apel tot schrijnende situaties heeft geleid waarbij zelfs de inzet van Artsen Zonder Grenzen noodzakelijk was;;
- het aantal opvangplaatsen voor vluchtelingen de afgelopen jaren sterk is afgebouwd en niet evenwichtig is verdeeld over het land;;
- meerdere gemeenten (tijdelijk) een hoger percentage van de sociale huurwoningen toebedelen aan statushouders teneinde de doorstroom uit asielzoekerscentra te bevorderen;;

roept de Tweede Kamerfractie op:

- zich in te spannen voor extra aanmeldcentra naast Ter Apel en meer structurele opvanglocaties evenwichtig verspreid over het land;
- zich samen met gemeenten hard te maken voor een hogere doorstroom van statushouders naar reguliere woningen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

Een stabiele en robuuste asielketen is cruciaal voor een humaan en beheersbaar asielbeleid. Daarom stelt ons verkiezingsprogramma voor om ervoor te zorgen dat instanties zoals de Immigratie en Naturalisatiedienst (IND), het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) en de Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V) voldoende mensen, middelen en expertise krijgen om de procedures te versnellen. Het is ook belangrijk om voldoende budget achter de hand te houden zodat deze instanties kunnen reageren als het aantal mensen dat naar Nederland komt toeneemt. Tot slot zetten we in het verkiezingsprogramma in op het investeren in huisvesting voor statushouders. Deze motie sluit hier goed bij aan.

De Tweede Kamerfractie ziet een tweede (en wellicht nog meer) aanmeldcentrum als cruciaal voor het ontlasten van Ter Apel op de lange termijn en het beter organiseren van de asielketen. Op dit moment is de zoektocht naar een tweede aanmeldcentrum, mede op verzoek van de fractie, in volle gang. Wij blijven het kabinet hierop zeer scherp houden. Ditzelfde geldt voor de hogere doorstroom van statushouders naar huisvesting. Snelle huisvesting zorgt niet alleen voor meer plek in de opvang, maar helpt ook bij een snelle en succesvolle integratie. De motie wordt dan ook gezien als ondersteuning van de huidige inzet.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

Het Landelijk Bestuur staat voor een humaan asielbeleid en onderschrijft het belang van extra aanmeldcentra en een snellere doorstroom van statushouders naar reguliere woningen hiervoor. De inzet die de fractie hier reeds op levert juicht zij toe en daarom adviseert het Landelijk Bestuur om de motie over te nemen.

Politieke Moties Congres 116

Digitale behandeling

The logo for the Dutch political party D66, consisting of the letters 'D66' in white on a green square background.

D66

PM115.11

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: **Verkorting wachtlijsten GGZ**

Indiener: Mark Mulder e.a.

Woordvoerder: Mark Mulder

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- het groeiend aantal wachtlijsten binnen de GGZ een ongewenst probleem is dat de toegankelijkheid tot de zorg belemmert;
- de IGJ en de NZa een aanbevelingsbrief hebben geschreven aan minister Blok om diverse maatregelen te nemen, teneinde de problematiek rondom wachtlijsten beter het hoofd te kunnen bieden;
- weinig zicht bestaat op de zorgbehoefte en het zorgaanbod in de regio;
- door slechte samenwerking tussen de betrokken partners weinig doorstroom van cliënten plaatsvindt;
- de regionale taskforces per regio een verschillende functie vervullen door het nemen van meer of minder verantwoordelijkheid in de problematiek rondom wachtlijsten en per regio verschillende partijen hierbij de gewenste samenwerking negatief beïnvloeden;
- geen gecoördineerde samenwerking is in de terugdringing van de problemen van de wachtlijsten binnen de GGZ;

overwegende dat:

- uit de aanbevelingsbrief als advies voortvloeit dat regio's waar weinig of geen wachtlijsten zijn tot voorbeeld zouden moeten dienen voor andere regio's;
- meer inzicht geboden zou moeten worden in de zorgbehoefte en het zorgaanbod;
- betere afspraken tussen de diverse betrokken partners over de doorstroom van cliënten zouden moeten worden gemaakt;
- zorgverzekeraars op grond van hun zorgplicht een actievere rol zouden moeten vervullen in de bekorting van wachtlijsten;
- zij bij uitstek geschikt zijn hierbij een coördinerende rol te vervullen door hun spilfunctie;

verzoekt de Tweede Kamerfractie en het Landelijk Bestuur:

- meer aandacht te besteden aan de wachtlijstproblematiek binnen de GGZ;

spreekt uit dat:

- zorgverzekeraars per taskforceregio een coördinerende rol zullen vervullen in de problematiek rondom de wachtlijsten binnen de GGZ;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- Voorts de aanbevelingen uit de aanbevelingsbrief van de IGJ en de NZa d.d. 12 november 2020 ter harte te nemen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

In het laatste commissiedebat GGZ heeft de Tweede Kamerfractie al extra aandacht gevraagd voor de wachtlijsten. Het is een goed idee zorgverzekeraars hierin een coördinerende rol te geven en ook om de aanbevelingen uit de aanbevelingsbrief over te nemen.

Daarom adviseert het Landelijk Bestuur deze motie over te nemen.

PM115.12

Politieke Motie

Pre-advies: Neutraal

Titel motie: **Budget voor extra begeleiding van zorgleerlingen in eigen beheer van basisscholen**

Indiener: Vivian Muller-Laumans e.a.

Woordvoerder: Vivian Muller-Laumans

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- leerkrachten en interne begeleiders op basisscholen deskundig zijn;
- het samenwerkingsverband beslist over élk zorgarrangement, zij bepalen of een kind budget krijgt voor extra hulp op school;
- meer inclusief onderwijs in de toekomst betekent meer leerlingen met zorg in het reguliere basisonderwijs;

overwegende dat:

- leerkrachten en intern begeleiders professionals zijn en zelf kunnen vaststellen of een kind extra begeleiding nodig heeft;
- De onderzoekstrajecten en tussentijdse terugkoppelingen van de samenwerkingsverbanden bij élk zorgarrangement leiden tot bureaucratie en dit tijd/geld kost;
- het samenwerkingsverband ook enkel ingeschakeld zou kunnen worden op het moment dat de basisschool behoefte heeft aan deze expertise;
- budget in eigen beheer van basisscholen snel ingezet kan worden voor de praktische ondersteuning van zorgleerlingen in plaats van op te gaan aan overleg en bureaucratie;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- zich er toe in te zetten budget voor de extra begeleiding van zorgleerlingen in eigen beheer van basisscholen te laten komen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Neutraal

Toelichting:

D66 pleit er al enige tijd voor om onderwijsgeld direct naar scholen te sturen, in plaats van het geld eerst te verdelen onder besturen. Immers, scholen en leraren weten het beste waar het geld het beste besteed kan worden. Een goed voorbeeld hiervan zijn de werkdrukmiddelen. Dat zijn gelden die direct naar scholen zijn gestuurd om de werkdruk te verlagen. Elke school en leraar weet precies waaraan dit geld is besteed.

Het is echter niet zo eenvoudig om het budget van zorgleerlingen in eigen beheer bij basisscholen te brengen. Om zorg goed te organiseren werken scholen namelijk vaak samen met andere scholen. Ook in andere regio's. Door het budget direct onder te brengen bij basisscholen wordt deze samenwerking moeilijker. Het Landelijk Bestuur laat het oordeel over deze motie dan ook graag aan het Congres.

Reactie op advies van indiener:

Ik wil het samenwerkingsverband niet afschaffen, ik zou graag zien dat een en ander anders georganiseerd wordt. Indien samenwerking met een andere school nodig is of goed opgeleide leerkrachten/intern begeleiders behoefte hebben aan een bepaalde expertise, laat dan het samenwerkingsverband in beeld komen! Maar omdat in de huidige situatie de gelden worden verdeeld door het samenwerkingsverband is school gedwongen om het samenwerkingsverband voor elke zorgleerling in te schakelen. Een onnodig stroperige en dure manier van werken.

PM115.15

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: **Nederzettingen**

Indiener: Ledenvergadering thema-afdeling Internationale Samenwerking

Woordvoerder: Sijmen Duineveld

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- de VN Veiligheidsraad al meerdere resoluties heeft aangenomen waarin Israël is opgeroepen om te stoppen met het bouwen van nederzettingen (resolutie 452 in 1979 en resolutie 465 in 1980) en de bevolkingssamenstelling van de in 1967 veroverde gebieden niet te veranderen (resolutie 446, 1979);
- de nederzettingen volgens internationaal recht illegaal zijn, zoals de VN Veiligheidsraad in 2016 bevestigd heeft (resolutie 2334);
- D66 voor een twee-staten oplossing is in het conflict tussen Israël en de Palestijnen, waarbij de grenzen van 1967 het uitgangspunt vormen;

overwegende dat:

- Israël veel land buiten de grenzen van 1967 heeft geannexeerd en daar nederzettingen heeft gebouwd;

verzoekt de Tweede Kamerfractie en de delegatie in het Europees Parlement:

- de Israëlische annexaties en nederzettingen buiten de grenzen van 1967 te veroordelen en zich in te zetten om de Israëlische bezetting van Palestijnse gebieden te beëindigen (met uitzondering van Israëlische faciliteiten die nodig zijn om de Israëlische veiligheid te waarborgen);

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen
Toelichting: D66 veroordeelt de nederzettingenpolitiek van Israël en probeert altijd te sturen naar een tweestatenoplossing. Het Landelijk Bestuur adviseert de motie dan ook over te nemen.

PM115.16

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie:

Concrete maatregelen Nederzettingen

Indiener:

Ledenvergadering thema-afdeling Internationale Samenwerking

Woordvoerder:

Sijmen Duineveld

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- Israël haar machtspositie misbruikt om de Palestijnse gebieden te annexeren (ten opzichte van de grenzen voor de oorlog in 1967);

overwegende dat:

- nederzettingen niet nodig zijn om de veiligheid in Israël te garanderen, en sancties het enige middel lijken om het gedrag van Israël te wijzigen;

roept de Tweede Kamerfractie en de delegatie in het Europees Parlement op:

- zich duidelijk uit te spreken én in te zetten voor concrete maatregelen tegen Israël met als doel het beëindigen van de Israëlische annexatie van Palestijnse gebieden;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

D66 veroordeelt de nederzettingenpolitiek van Israël. De Tweede Kamerfractie staat open voor het gesprek over concrete maatregelen die tegen Israël genomen kunnen worden om de nederzettingenpolitiek te verminderen en/of te stoppen. De Tweede Kamerfractie heeft aangegeven de minister van Buitenlandse Zaken in de komende debatten hiertoe op te kunnen roepen.

Het Landelijk Bestuur adviseert dan ook de motie over te nemen.

PM115.17

Politieke Motie

Pre-advies: Neutraal

Titel motie: **Concrete maatregelen Apartheid**

Indiener: Ledenvergadering thema-afdeling Internationale Samenwerking

Woordvoerder: Sijmen Duineveld

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- Israël haar machtspositie misbruikt om een apartheidsregime te voeren;

overwegende dat:

- apartheid onacceptabel is en sancties het enige middel lijken om het gedrag van Israël te wijzigen;

roept de Tweede Kamerfractie en de delegatie in het Europees Parlement op:

- om zich duidelijk uit te spreken én in te zetten voor concrete maatregelen tegen Israël met als doel het beëindigen van het Israëlische apartheidsregime;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Neutraal

Toelichting:

De Tweede Kamerfractie zet al jaren in op maatregelen die internationaal recht en mensenrechten bevorderen, die Palestijnen beschermen tegen de bezetting en onderdrukking. Daarbij is de hoop gericht op de tweestatenoplossing maar wordt steeds duidelijker dat deze zonder maatregelen verder uit zicht raakt. In dat licht bevaart de fractie ook actief of het kabinet het zorgwekkende oordeel van Human Rights Watch, Amnesty en de VN over de situatie in de Palestijnse Gebieden deelt. Dat kabinetsonderzoek is momenteel gaande.

Gezien deze ontwikkeling laat het Landelijk Bestuur het oordeel over deze motie aan het Congres.

Reactie op advies van indiener:

De onderzoeken van Human Rights Watch, B'Tselem en Amnesty International concluderen dat Israël een apartheidsregime voert ten opzichte van de Palestijnen. Alledrie de organisaties concluderen dat Israël Palestijnen als een inferieure groep behandelt, die systematisch wordt beroofd van haar rechten, wat gelijk staat aan apartheid. Daar apartheid onacceptabel is roepen wij onze politieke fracties op om zich duidelijk uit te spreken tegen dit apartheidsregime en vóór concrete maatregelen tegen het Israëlische apartheidsregime.

PM115.18

Politieke Motie

Pre-advies: Neutraal

Titel motie: **Apartheidsregime**

Indiener: Ledenvergadering thema-afdeling Internationale Samenwerking

Woordvoerder: Sijmen Duineveld

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- de onderzoeken van Human Rights Watch, B'Tselem en Amnesty International concluderen dat Israël een apartheidsregime voert ten opzichte van de Palestijnen;
- alledrie de organisaties concluderen dat Israël Palestijnen als een inferieure groep behandelt, die systematisch wordt beroofd van haar rechten, wat gelijk staat aan apartheid;

roept de Tweede Kamerfractie en de delegatie in het Europees Parlement op:

- te erkennen dat Israël een apartheidsregime voert en dit te veroordelen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Neutraal

Toelichting:

De TK-fractie zet al jaren in op maatregelen die internationaal recht en mensenrechten bevorderen, die Palestijnen beschermen tegen de bezetting en onderdrukking. Daarbij is de hoop gericht op de tweestatenoplossing maar wordt steeds duidelijker dat deze zonder maatregelen verder uit zicht raakt. In dat licht be vraagt de fractie ook actief of het kabinet het zorgwekkende oordeel van Human Rights Watch, Amnesty en de VN over de situatie in de Palestijnse Gebieden deelt. Dat kabinetsonderzoek is momenteel gaande.

Gezien deze ontwikkelingen laat het Landelijk Bestuur het oordeel over deze motie aan het Congres.

PM115.19

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: **IMVO nationale wet**

Indiener: Ledenvergadering thema-afdeling Internationale Samenwerking

Woordvoerder: Roman Baatenburg De Jong

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- het kabinet deze zomer een nationaal wetsvoorstel voor Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO) zal publiceren, waarin bedrijven de verantwoordelijkheid krijgen om na te gaan of zij in hun handelsketens geen mensenrechtenschendingen of schade aan milieu en klimaat veroorzaken;
- de richtlijnen van de Verenigde Naties (VN) en de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) als goede basis dienen voor deze wetgeving;

overwegende dat:

- de richtlijnen van de Verenigde Naties en de OESO als goede basis dienen voor deze wetgeving;
- voormalig minister De Bruijn goede 'bouwstenen voor IMVO- wetgeving' heeft gepubliceerd waarin onder meer een algemene zorgplicht voor bedrijven was opgenomen conform een met steun van D66 aangenomen motie in de Tweede Kamer;
- in het voorstel van de Europese Commissie voor verantwoord ondernemen VN- en OESO richtlijnen onvoldoende aangehouden worden, en de focus meer ligt op contractuele eisen en administratie voor bedrijven dan op impact en bescherming van mensenrechten en het klimaat;
- dit onder meer blijkt uit de arbitraire grens die de Europese Commissie trekt vanaf bedrijven met meer dan 500 werknemers, waardoor talloze andere bedrijven buiten schot blijven;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- wetgeving voor Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO) te steunen die de internationale normen van de Verenigde Naties (VN) en van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) volledig onderschrijft en een zorgplicht voor de hele waardeketen bevat, zodat het voorstel

Congres 116 - Moties

daadwerkelijk impact heeft op de planeet en de mensen die nu schade ondervinden van bedrijven;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

Het verzoek in deze motie sluit aan bij de inzet die door de Tweede Kamerfractie wordt geleverd.

Het Landelijk Bestuur wil deze motie dan ook overnemen.

PM115.20

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: **Plafond kosten asielzoekers uit budget
ontwikkelingssamenwerking**

Indiener: Ledenvergadering thema-afdeling Samenwerking

Woordvoerder: Roman Baatenburg De Jong

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- de wereld door de oorlog in Oekraïne ingrijpend is veranderd;
- miljoenen Oekraïners de oorlog in hun land zijn ontvlucht en in andere Europese landen worden opgevangen;
- de oorlog in Oekraïne gevolgen heeft voor andere delen in de wereld als gevolg van de stijgende energie-, voedsel- en grondstoffenprijzen, niet alleen in Europa maar met name ook in Afrika en het Midden-Oosten;

overwegende dat:

- deze prijsstijgingen bovenop de effecten komen van klimaatverandering en de coronacrisis;
- in het coalitieakkoord is afgesproken om extra middelen voor ontwikkelingssamenwerking te besteden aan COVAX, klimaat en opvang in de regio;
- de kosten voor de eerstejaarsopvang van vluchtelingen uit Oekraïne kunnen worden toegerekend aan het budget voor ontwikkelingssamenwerking;
- mensen in lage- en middeninkomenlanden hiervan niet de dupe mogen worden;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- om de extra middelen voor ontwikkelingssamenwerking ook daadwerkelijk in te zetten voor het bestrijden van de klimaatcrisis, COVAX en opvang in de regio;
- de kosten voor de eerstejaarsopvang van asielzoekers betaald uit het budget voor ontwikkelingssamenwerking te maximeren conform de afspraken uit het coalitieakkoord en overschrijdingen uit de algemene middelen te bekostigen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

Het verzoek in deze motie sluit aan bij de inzet die door de Tweede Kamerfractie wordt geleverd. De Tweede Kamerfractie heeft aangegeven dat zij zich onverminderd blijven inzetten voor het behalen van de doelen uit het coalitieakkoord op ontwikkelingssamenwerking en de allocatie van voldoende middelen daarvoor.

Dat doet natuurlijk niets af aan het belang van goede vluchtelingenopvang, maar het Landelijk Bestuur onderschrijft dat dit niet ten koste zou moeten gaan van het budget voor ontwikkelingssamenwerking. Daarom adviseren wij de motie over te nemen.

PM115.21

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: **EU perspectieven**

Indiener: Ledenvergadering thema-afdeling Internationale Samenwerking

Woordvoerder: Jelger Groeneveld

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- door de oorlog van Rusland tegen het bestaansrecht van Oekraïne, de drie EU geassocieerde landen Oekraïne, Georgië en Moldavië een aanvraag hebben ingediend voor kandidaat-status voor het EU-lidmaatschap;
- er een nieuwe dynamiek is ontstaan in de Europese Unie ten aanzien van de bereidheid tot uitbreiding van de EU;
- de bevolking in alle drie landen in grote mate het EU-lidmaatschap van hun land wil en hiervoor ook nadrukkelijk naar Brussel en de nationale hoofdsteden kijkt voor een positieve ontvangst van en steun voor dat streven;

overwegende dat:

- het verstrekken van de kandidaat-status verdere handvatten biedt tot de benodigde democratisering, corruptie bestrijding, versterking van de rechtstaat, en daarmee maatschappelijke en institutionele weerbaarheid tegen externe subversieve krachten verhoogt waar ook de Europese Unie mee gediend is in haar nabuurregio;
- alle drie de landen bedreigd worden in hun voortbestaan door Rusland;

verzoekt de Tweede Kamerfractie en de delegatie in het Europees Parlement:

- de aanvraag tot EU kandidaat-status van Oekraïne, Georgië en Moldavië in gelijke mate volmondig te steunen langs de daarvoor geldende technische criteria en de regering hier ook toe aan te zetten;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

De Tweede Kamerfractie heeft aangegeven de inzet van de motie te steunen om deze drie landen zo snel mogelijk een Europees perspectief te bieden. De inzet van de Tweede Kamerfractie is om Oekraïne zo snel mogelijk kandidaat-status te geven. Hiertoe heeft de fractie in het debat na de speech van Zelensky een motie ingediend die het helaas niet gehaald heeft. Wij blijven ons hiervoor inspannen. De fractie hecht er wel waarde aan dat de aanvragen van deze landen afzonderlijk behandeld en beoordeeld zullen worden, omdat er anders onnodig vertraging op kan treden.

Het Landelijk Bestuur steunt dit en adviseert de motie dan ook over te nemen.

Reactie op advies van indiener:

De motie is enigszins door de tijd ingehaald omdat de kandidaatsstatus voor Oekraïne en Moldavië is verleend. Toch blijft het dictum van belang dat inzet op een gelijkwaardige technische beoordeling.

Georgië, dat ten opzichte van de andere twee landen het beste scoort op rechtstaat en democratie criteria (zie o.a. <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/global>) en op zaken als corruptie ook EU-lidstaten achter zich laat (zie Transparency International), alsmede over de hele linie er beter voor staat dan alle huidige kandidaat lidstaten, is in de wachtkamer gezet. Daar zijn heel begrijpelijke redenen voor, maar die hebben weinig te maken met een gelijke technische meetlat. Die hebben te maken met de gunfactor, zowel in positieve zin voor Oekraïne en Moldavië als in negatieve zin voor Georgië, wier regering zich van een onwillige kant heeft laten zien de afgelopen jaren. 85% van de Georgische bevolking steunt EU lidmaatschap en weet heel goed dat hun land er langs de meetlat beter voorstaat dan Moldavië en Oekraïne. Het voelt zich oneerlijk behandeld – ook met het besef dat hun regering zich van haar slechte kant heeft laten zien en daarmee de gunfactor te grabbel heeft gegooid. Deze motie roept daarom op die technische lat leidend te laten zijn, juist ook omdat we daar zelf zo vaak op hameren. De geloofwaardigheid van de EU in deze landen wordt er tevens niet beter op als het landen de kandidaatstelling toezegt of ontzegt op basis van de emotie en de gunfactor en er tussen die twee een groot technisch gat zit.

PM115.22

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: **Meer debat over Europese maatregelen in Tweede Kamer (TK)**

Indiener: Ledenvergadering thema-afdeling Europa

Woordvoerder: Robin van Leijen

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- vraagstukken, zoals veiligheid, defensie, klimaat, energiezekerheid en -transitie, voedselzekerheid en pandemieën voor een belangrijk deel alleen op Europese schaal zijn op te lossen;
- D66 een verdere Europese integratie bepleit;
- de TK werkt aan een betere grip op Europese besluitvorming en adequate controle van de regeringsinzet in Brussel (Rapport Kamminga, 7 februari 2022);

overwegende dat:

- de betrokkenheid van de TK bij de vormgeving van het Nederlandse beleid van deze vraagstukken onvoldoende is;
- een doeltreffende aanpak van deze vraagstukken aanzienlijke offers, zowel financieel als in levensstijl, van de Nederlandse en Europese burgers zullen vragen;
- een heldere besluitvorming door regering en TK hierover een noodzakelijke voorwaarde is voor de acceptatie;
- Europese besluitvorming doorgaans vooruitloopt op de Nederlandse politieke actualiteit;
- in de besluitvorming en politieke debatten duidelijk wordt hoe het Europese en Nederlandse beleid onvermijdelijk samenhangen;
- de aandacht van de media hiervoor onmisbaar is;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- het initiatief te nemen de werkwijze van de TK zo te veranderen dat juist in het plenaire debat de Europese dimensie voor iedereen duidelijk is;
- uitvoering te geven aan de verbetervoorstellen van het rapport Kamminga om al in de beginfase grip te krijgen op het EU-beleid;
- voortdurend aandacht te blijven vragen, met name van de media, voor de samenhang van het Europese en Nederlandse beleid;
- actief gebruik te maken van de mogelijkheid om voorafgaand aan vergaderingen van de Europese Raad van regeringsleiders een Kamerdebat te voeren over het in

te nemen Nederlandse standpunt en er op toe te zien dat achteraf een adequate terugkoppeling wordt gegeven;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

De Tweede Kamerfractie geeft aan dat ze het belang onderschrijven van democratische controle op de Europese raadsformaties. Ze spannen zich in om voorafgaand aan elke Raad op zijn minst een schriftelijk overleg te voeren, en waar mogelijk een mondeling overleg. In het regeerakkoord is afgesproken dat er een Europawet zal komen, die moet verankeren hoe de democratische controle over de Europese inzet precies geregeld dient te worden. De fractie zet zich ervoor in dat die wet zo ambitieus mogelijk is en blijft in de media de boodschap uitdragen dat het Nederlands belang is geborgd in het Europees belang.

Het Landelijk Bestuur sluit zich hierbij aan en adviseert de motie over te nemen.

PM115.23

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: **Internationaal verdrag voor strafrechtelijke vervolging ter bescherming van het milieu, de biodiversiteit en ons ecosysteem**

Indiener: Jan Engels e.a.

Woordvoerder: Jan Engels

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- er internationaal nog geen wetgeving is die bovenstatelijke strafrechtelijke vervolging mogelijk maakt van het opzettelijk schade toebrengen (dan wel de grove nalatigheid deze schade te voorkomen) aan ons milieu, de biodiversiteit en het ecosysteem waardoor organisaties die zich daaraan schuldig maken of expliciet weigeren als bevoegd gezag hiertegen op te treden, niet adequaat kunnen worden aangepakt;

overwegende dat:

- in onze verkiezingsprogramma's TK2017 en EP2019 de oprichting van een internationaal milieuhof is opgenomen, opdat iedereen op deze wereld zijn milieurecht kan halen;
- het internationaal strafhof vanuit Verdrag van Rome, ICC in Den Haag erkent dat zij alleen bevoegd zijn in relatie tot genocide, misdrijven tegen de menselijkheid, oorlogsmisdrijven en misdrijf van agressie;
- toevoeging in het Verdrag van Rome, ICC Den Haag van ecocide onderdeel is van de huidige internationale discussie en oorspronkelijk door o.a. Nederland uit de concept verdragstekst is verwijderd;
- op ons vorige congres PM114.34 onze aarde als uitgangspunt is aangenomen;
- moedwillige en planmatige uitstoot van CO₂ die tot een grotere opwarming van onze aarde dan 1,5 graad leidt (en dus buiten ons resterende carbon budget valt) in strijd is met deze motie;
- bijvoorbeeld fossiele energiebedrijven aanvullende investeringen wensen te doen die ons gehele resterende carbon budget opsouperen;
- dit type aantoonbare, moedwillige bovenmatige uitstoot gekwalificeerd kan worden als strafbaar feit;

verzoekt de Tweede Kamerfractie en de delegatie in het Europees Parlement:

- zo spoedig mogelijk te bewerkstelligen (bijvoorbeeld via een motie of via een initiatiefvoorstel) dat via Internationale wetgeving strafrechtelijke vervolging mogelijk wordt van het opzettelijk schade toebrengen aan ons milieu, de biodiversiteit en het ecosysteem, dan wel de grove nalatigheid deze schade te voorkomen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

D66 is een voorstander van het effectiever kunnen aanpakken van grensoverschrijdende milieucriminaliteit. De Tweede Kamerfractie geeft aan dat zij zich hiervoor blijven inzetten. Het is al mogelijk om bedrijven strafrechtelijk te vervolgen wanneer zij (zeer) schadelijke stoffen uitstoten buiten hun vergunning in Nederland. In de geest van de motie zet de Tweede Kamerfractie zich in voor strengere normering als het aankomt op (zeer) schadelijke stoffen (bijvoorbeeld een Europees verbod op PFAS) en voor het aanpakken van milieucriminaliteit via een effectiever en slagvaardiger stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving, waar mogelijk door toepassing van een voorzorgsprincipe.

Het Landelijke Bestuur onderschrijft deze aanpak en omarmt daarom ook deze motie.

PM115.24

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie:

Wetgeving voor strafrechtelijke vervolging ter bescherming van het milieu, de biodiversiteit en ons ecosysteem

Indiener:

Jan Engels e.a.

Woordvoerder:

Jan Engels

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- er in Nederland nog geen wetgeving is die strafrechtelijke vervolging mogelijk maakt van het opzettelijk schade toebrengen (dan wel de grove nalatigheid deze schade te voorkomen) aan ons milieu, de biodiversiteit en het ecosysteem waardoor organisaties die zich daaraan schuldig maken of expliciet weigeren als bevoegd gezag hiertegen op te treden, niet adequaat kunnen worden aangepakt.;

overwegende dat:

- bijvoorbeeld in Italië de bescherming van het ecosysteem recentelijk in de grondwet is verankerd;
- op ons vorige congres PM114.34 onze aarde als uitgangspunt is aangenomen;
- moedwillige en planmatige uitstoot van CO₂ die tot een grotere opwarming van onze aarde dan 1,5 graad leidt (en dus buiten ons resterende carbon budget valt) in strijd is met deze motie;
- bijvoorbeeld fossiele energiebedrijven aanvullende investeringen wensen te doen die ons gehele resterende carbon budget opsouperen;
- dit type moedwillige en bovenmatige uitstoot gekwalificeerd dient te worden als strafbaar feit;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- zo spoedig mogelijk te bewerkstelligen (bijvoorbeeld via een motie of via een initiatiefvoorstel) dat via Nederlandse wetgeving strafrechtelijke vervolging mogelijk wordt van het opzettelijk schade toebrengen aan ons milieu, de biodiversiteit en het ecosysteem, dan wel de grove nalatigheid deze schade te voorkomen.;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

We kunnen ons goed vinden in de geest van de motie. De Tweede Kamerfractie heeft aangegeven dat het op dit moment al mogelijk is om bedrijven strafrechtelijk te vervolgen wanneer zij (zeer) schadelijke stoffen uitstoten buiten hun vergunning. Het vervolgen van vergunde ruimte tot lozing/vervuiling is juridisch gezien (nog) niet mogelijk. De strafrechtelijke wetgeving waartoe de motie oproept bestaat deels dus al, maar de Tweede Kamerfractie geeft aan dat zij zich inzetten voor een nog strengere normering, bijvoorbeeld als het aankomt op (zeer) schadelijke stoffen (zoals een verbod of PFAS). De Tweede Kamerfractie geeft aan dat ze bovendien pleiten voor een effectiever en slagvaardiger stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving, en waar mogelijk toepassing van het voorzorgsprincipe.

Het Landelijk Bestuur omarmt deze motie dan ook en adviseert voor overnemen.

PM115.34

Politieke Motie

Pre-advies: Neutraal

Titel motie: **Preambule Grondwet**

Indiener: Mark Mulder e.a.

Woordvoerder: Mark Mulder

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- de Nederlandse grondwet geen preambule kent;
- het doel van een preambule in een Grondwet is om de overwegingen die hebben geleid tot het instellen van de Grondwet nader vorm te geven, waarin het doel, de achterliggende gedachten en de andere belangrijkste zaken die voor een grondwet van belang zijn, overwogen kunnen worden;

overwegende dat:

- de belangrijkste (gemeenschappelijke) waarden die uit geest van de Nederlandse Grondwet blijken danwel die - tegenwoordig - van belang zijn in de samenleving, verduidelijkt kunnen worden in een preambule, met de bedoeling dat deze kan worden geactualiseerd om zo bij de tijd te kunnen blijven;

spreekt uit dat:

- de Grondwet voorzien wordt van een preambule met daarin gemeenschappelijke waarden vervat;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Neutraal

Toelichting:

Het Landelijk Bestuur snapt de gedachte achter deze motie. Er is net een grondwetswijzigingsvoorstel aangenomen in tweede lezing in de Tweede Kamer dat bepaalt dat de Grondwet een algemene bepaling krijgt, die bepaalt dat de Grondwet de grondrechten en de democratische rechtsstaat waarborgt. Een preambule heeft een ander karakter dan een algemene bepaling en het is de vraag of dat bij het karakter van onze Grondwet past. Het Landelijk Bestuur laat het oordeel daarom graag aan het congres.

PM115.35

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: **Stop algehele verkameringsverboden**

Indiener: Kalle Duvekot e.a.

Woordvoerder: Kalle Duvekot

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- sommige gemeentes in Nederland een verbod op verkamering hebben ingesteld;
- de rechter al een streep door het verbod op verkamering heeft gezet in Den Haag;
- er een tekort aan studentenwoningen is;
- Nederland tot 2030 een tekort heeft van één miljoen woningen;
- dat het er op lijkt dat er niet één miljoen woningen voor 2030 gebouwd zullen worden;

overwegende dat:

- wanneer er geen één miljoen nieuwe woningen gebouwd kan worden er gekeken zal moeten naar alternatieven om wel één miljoen woningen te halen;
- bij het opdelen van een grote woning in kleinere woningen er meer woningen op de markt komen;
- dat verkamering bijdraagt aan het verminderen van het woningtekort.;
- dit verbod vooral studenten en jongeren treft;

spreekt uit dat:

- D66 tegen algehele verkameringsverboden is;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

D66 is tegen algehele verkameringsverboden en zet zich in voor meer studentenwoningen. Zo heeft de Tweede Kamer recent ingestemd met de motie van onze fractie, die de minister oproept om studentenwoningen in de nationale en regionale prestatieafspraken mee

te nemen en ook studentenbelangenverenigingen hierbij te betrekken.

Gemeenten kunnen vaak zelf de beste afweging maken in welke wijk of buurt ruimte is voor verkamering.

Daarbij moet altijd een goede afweging worden gemaakt tussen leefbare wijken en toegankelijk en fatsoenlijke studentenhuisvesting.

Het Landelijk Bestuur adviseert dan ook graag de motie over te nemen.

PM115.37

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: **De rol van de regio bij D66**

Indiener: Marieke Vellinga-Beemsterboer e.a.

Woordvoerder: Marieke Vellinga-Beemsterboer

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- in 2021 een brief is gestuurd aan de Tweede Kamerfractie met als onderwerp meer aandacht voor “de Regio”;
- deze brief ondertekend werd door de “R49”, een beweging van 49 regionale afdelingen van D66;
- deze brief leidde tot de regiovisie “Nederland Regioland”;

overwegende dat:

- het vraagstuk van regionale solidariteit onverminderd actueel en urgent is;
- het voor onderwerpen zoals gemeentelijke financiering, onderwijs, leefbaarheid, mobiliteit en sociaal domein nog steeds zeer belangrijk is dat regionale verschillen en uitdagingen worden meegenomen;
- D66 bij de gemeenteraadsverkiezingen meedeed in 289 gemeenten wat resulteerde in totaal 618 raadsleden, en dat de meeste van deze raadsleden werkzaam zijn in een regiogemeente;
- deze visie een mooie start is en het nu tijd is om volgende stappen te nemen om tot resultaten te komen;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- een politiek vervolg te geven aan de regiovisie “Nederland Regioland”, volgens de doelstellingen beschreven in de regiovisie, aangevuld met actuele ontwikkelingen;
- dit vervolg in te vullen samen met leden, waarvan in ieder geval de “R49”;
- in dit vervolg tenminste aandacht te hebben voor financiën, kwaliteit en slagkracht van lokaal bestuur, onderwijs, leefbaarheid, bereikbaarheid en algemeen structurele aandacht voor regionale solidariteit;

verzoekt het Landelijk Bestuur:

- een vervolg te geven aan de regiovisie “Nederland Regioland” op organisatorisch vlak, door bijvoorbeeld te streven naar representatieve verdeling van partijfuncties

en het faciliteren van contact en informatiestromen tussen (kleine) regioafdelingen;

- de regio voortaan een prominente plek te geven op het landelijke D66 congres; bijvoorbeeld door faciliteren van ontmoeting en uitwisseling en organiseren van sessies/aandacht/debat over actuele regio-onderwerpen of belichten van landelijke onderwerpen vanuit regio-optiek, bijvoorbeeld “regionale solidariteit bij decentralisaties”, “de rijke schooldag in landelijk gebied” of de herverdeling van het gemeentefonds;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen
Toelichting: De notitie 'Nederland Regioland' is geschreven met de ambitie om meer aandacht te besteden aan de uitdagingen waar de Regio voor staat. Het Landelijk Bestuur hecht er waarde aan dat iedereen uit het hele land zich gerepresenteerd voelt binnen D66 en zal zich inzetten om een goede representatie zoveel als mogelijk te waarborgen binnen de vereniging. Wij onderschrijven daarom dit verzoek en zullen tijdens de congresvoorbereiding extra aandacht besteden aan de rol van de regio. Deze motie kan als een aanmoediging worden gezien om de ambitie van 'Nederland Regioland' verder op te pakken en Het Landelijk Bestuur adviseert dan ook de motie over te nemen.

PM116.15

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: **Naar betekenisvolle, inclusieve en diverse feestdagen**

Indiener: Has Bakker e.a.

Woordvoerder: Has Bakker

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- Nederland de volgende officiële feestdagen kent: Nieuwjaarsdag, Goede vrijdag, Eerste en tweede paasdag, Koningsdag, Bevrijdingsdag, Hemelvaartsdag, Eerste en tweede pinksterdag, Eerste en tweede kerstdag;
- een feestdag niet hetzelfde is als een vrije dag (dit wordt geregeld in cao's of arbeidsovereenkomsten);

overwegende dat:

- acht van de elf feestdagen in Nederland een Christelijke feestdag zijn;
- weinig mensen bekendheid en/of binding hebben met bijvoorbeeld Hemelvaart of Pinksteren;
- in een inclusief en divers land er ook ruimte moet zijn voor feestdagen met een andere oorsprong of traditie;
- het – zeker in een tijd van oorlog op het Europees continent - een groot gemis is dat onze nationale Bevrijdingsdag niet voor iedereen een (werk)vrije dag is en hier zo weinig betekenis van uitgaat;
- praktisch gezien bijna alle feestdagen in het voorjaar vallen;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- een voorstel te doen om te komen tot betekenisvollere, inclusievere en diversere nationale feestdagen;
- specifiek in te gaan op een betere invulling van Bevrijdingsdag;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

Het verkiezingsprogramma benadrukt meermaals dat D66 gelooft in de kracht van diversiteit en dat wij staan voor een inclusieve samenleving. Dat betekent ook dat we de diversiteit van onze samenleving terug zouden moeten zien in onze feestdagen. Het verkiezingsprogramma stelt mede daarom dat Keti Koti een nationale feestdag dient te worden.

De Tweede Kamerfractie geeft aan dat het kabinet heeft toegezegd dit jaar met een reactie te komen op een adviesrapport over het slavernijverleden, waarin o.a. wordt geadviseerd om van deze dag een nationale herdenkingsdag te maken. De Tweede Kamerfractie zal zich inzetten voor het nakomen van die toezegging en zich waar nodig verder inzetten om te zorgen dat Keti Koti een nationale feestdag wordt. Daartoe is reeds een motie ingediend die nu nog wordt aangehouden.

Ook zal de Tweede Kamerfractie zich blijven uitspreken voor diverse en inclusieve feestdagen in brede zin. Tevens heeft zij bij de begroting van Algemene Zaken voor het jaar 2020 een motie aangenomen gekregen die uitspreekt dat het wenselijk is dat 5 mei voor zoveel mogelijk mensen een vrije dag wordt. Sindsdien vragen we elk jaar aan het kabinet wat de voortgang is op het aantal mensen dat daadwerkelijk op deze dag vrij heeft gekregen.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

Het Landelijk Bestuur staat voor een inclusieve en diverse samenleving en ziet het belang van onze feestdagen daarbij. Zij adviseert dan ook om de motie over te nemen.

Reactie op advies van indiener:

Hemelvaart of 2e Pinksterdag kunnen we wel missen toch? Wij zijn daarom verheugd dat deze motie op overnemen staat en raden iedereen aan hier voor te stemmen. Symbolen zijn belangrijk en onze nationale feestdagen maken daar onderdeel van uit. D66 staat voor een diverse en inclusieve samenleving. Daar horen ook diverse en inclusieve feestdagen bij. Te denken valt aan Keti Koti of het Suikerfeest; de precieze invulling laten we aan de Tweede Kamerfractie.

PM116.16

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: **Omgevingswet: geen halfbakken invoeringsdatum meer**

Indiener: Has Bakker e.a.

Woordvoerder: Has Bakker

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- de Omgevingswet een van de grootste wetswijzigingen ooit is in Nederland;
- de totstandkoming en invoering al meer dan 10 jaar duren;
- vrijdag 14 oktober jl. de invoering wederom is uitgesteld door de minister;
- dit inmiddels de zesde keer is dat dit gebeurt;
- invoering nu beoogd wordt op 1 juli 2023;

overwegende dat:

- het doel van de wet - vereenvoudiging en versnelling van de ruimtelijke ordening, procedures en vergunningverlening – an sich positief is;
- het motto van de wet ‘eenvoudig beter’ is, maar er zorgen zijn dat het er niet eenvoudig en beter van wordt voor burgers en overheden, en vooral private partijen profiteren;
- het niet goed functioneren van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) een groot struikelblok is en dit volgens experts op 1 juli 2023 niet verholpen is;
- het steeds weer uitstellen van de Omgevingswet en het niet werkende DSO zorgen voor grote onzekerheid, vragen, zorgen, kosten en capaciteitsproblemen bij gemeenten en provincies;
- het cruciaal is dat nieuwe invoeringsdatum zorgt voor duidelijkheid en een verantwoorde invoering garandeert;

roept de Tweede Kamerfractie en de Eerste Kamerfractie op:

- zich zeer kritisch op te stellen ten aanzien van de haalbaarheid van de invoering van de Omgevingswet op 1 juli 2023;
- op basis van een daartoe uit te voeren onderzoek te bepalen of het Digitaal Stelsel Omgevingswet op 1 juli 2023 wel voldoende operationeel kan zijn en zo niet, het moment van invoering hierop te baseren;
- zich hard te maken voor compensatie van gemeenten en provincies voor de extra benodigde inzet;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

De Tweede Kamerfractie is niet blij met de blijvende onduidelijkheid rondom de invoering van de Omgevingswet. Dit zorgt voor onrust bij provincies, gemeenten en waterschappen. Wij hebben de minister dan ook om opheldering gevraagd hierover. Het uitstellen van de Omgevingswet draait om het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), het online loket van de Omgevingswet. Deze is nog niet volledig en nog onvoldoende getest. Het kabinet moet ervoor zorgen dat gemeenten en provincies goed voorbereid zijn voor de Omgevingswet ingevoerd kan worden. De Tweede Kamerfractie zal hier scherp op blijven en de motie is in lijn met onze inzet.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

Het Landelijk Bestuur sluit zich aan bij de strekking van de motie dat de invoering van de Omgevingswet goed moet worden overdacht en niet lichtzinnig moet worden doorgevoerd. Het Landelijk Bestuur adviseert om de motie over te nemen.

Reactie op advies van indiener:

En weer is de Omgevingswet uitgesteld vanwege het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Deze motie is belangrijk om, ook namens de vele lokale D66-politici en -bestuurders die hiermee bezig zijn, te laten horen dat er géén halfbakken datum meer moet komen die last minute wordt uitgesteld. Het is cruciaal dat de nieuwe invoeringsdatum zorgt voor duidelijkheid en een verantwoorde invoering garandeert. Wij juichen het toe dat de motie op overnemen staat.

PM116.17

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: **Veilige en menselijke AI**

Indiener: Sam Bogerd e.a.

Woordvoerder: Sam Bogerd

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- Artificiële Intelligentie (AI) een steeds belangrijker rol speelt in het leven van de meeste Nederlanders;
- de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) AI heeft aangewezen als de sleuteltechnologie van de 21ste eeuw;

overwegende dat:

- het recente WRR rapport over AI value alignment (het laten samenvallen van de doelen van AI met onze eigen doelen en waarden) ziet als een belangrijk langetermijnprobleem voor veilige AI;
- D66 een partij is die zich op de lange termijn durft te richten;
- D66 al jaren lang pleit voor veilig gebruik van nieuwe technologie en zich al heeft ingezet om gezichtsherkenning aan banden te leggen en AI systemen uitlegbaar te maken;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- in het kader van verantwoord gebruik van Artificiële Intelligentie (AI) de aanbevelingen van het rapport van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid te volgen, en om zich daarbij in te zetten voor value alignment (de doelen van AI inrichten aan de hand van menselijke waarden en doelen);

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

Kunstmatige intelligentie gaat ingrijpende impact hebben op onze gehele samenleving, van economie tot maatschappij. Zoals het verkiezingsprogramma aangeeft staat voor D66 centraal dat we de kansen van technologie benutten en tegelijkertijd de schaduwzijde van (nieuwe) ontwikkelingen beteugelen. Daarom steunen we deze motie met de belangrijke richtlijnen van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, omdat bij de ontwikkeling en implementatie het zeer belangrijk is dat we niet te eenzijdig focussen op zaken als enkel efficiëntie of economisch gewin. We zullen als samenleving en politiek goed moeten kijken hoe we de vruchten van kunstmatige intelligentie kunnen plukken op een ethische manier met respect voor mensenrechten.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

Het Landelijk Bestuur ziet ook de impact die kunstmatige intelligentie gaat hebben op de samenleving, zowel in positieve als in potentieel negatieve zin. Om tot verantwoord gebruik te komen onderschrijft zij de bevindingen van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid en adviseert het Landelijk Bestuur om deze motie aan te nemen.

Reactie op advies van indiener:

Ik kan mij goed vinden in de toelichting op het pre-advies: De WRR heeft aanbevelingen gedaan over de toekomst van AI, zodat de overheid voorbereid is op de grote rol die deze technologie gaat spelen. Het is goed om deze aanbevelingen uit te voeren, en daarbij ook aandacht te hebben voor value alignment van toekomstige AI.

PM116.18

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie:

Waarborgen rondom bevoegdheden AIVD/MIVD

Indiener:

Ledenvergadering thema-afdeling Digitaal66

Woordvoerder:

Mark Koek

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- het Kabinet voornemens is bij de Tweede Kamer een wetsvoorstel in te dienen met de titel "Tijdelijke wet onderzoeken AIVD en MIVD naar landen met een offensief cyberprogramma", als voorloper van een herziening van de Wet op de Inlichtingendiensten;
- in de versie die voor advies aan de Raad van State is voorgelegd een aantal belangrijke waarborgen voor de mensenrechten worden opgeschort;
- dat deze waarborgen er zijn gekomen na het referendum over de Wet op de Inlichtingendiensten in 2018 als tegemoetkoming aan de zorgen van de kiezer;
- D66 de kiezer in het verkiezingsprogramma heeft beloofd te zullen strijden voor een sterke rechtsstaat die we "ook online tanden geven";

overwegende dat:

- het van groot belang is voor de rechtsstaat en de mensenrechten dat er onafhankelijke toetsing is van inzet van de hackbevoegdheid en van het ongericht afluisteren van grote groepen onschuldige burgers, vóórdat deze middelen in uitzonderlijke gevallen worden ingezet;
- dat hier belangrijke kernpunten van D66, te weten de mensenrechten, de rechtsstaat, onze privacy, en het referendum als democratisch middel, in het hart worden geraakt;

spreekt uit dat:

- een rechtsstaat, ook online, niet zonder effectieve "checks and balances" kan;
- de in 2018 ingestelde waarborgen voor de mensenrechten, te weten: o toetsing vooraf van inzet van de hackbevoegdheid en o beperking van de opslagduur van ongericht afgeluisterde data belangrijke "online tanden" van de rechtsstaat zijn zoals bedoeld in het verkiezingsprogramma voor de laatste Tweede Kamerverkiezingen (pagina 111);

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- met een kritische blik te kijken naar voorstellen van het kabinet waar die, al dan niet tijdelijk, beogen deze waarborgen voor de mensenrechten op te schorten;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

In Nederland krijgen de inlichtingen- en veiligheidsdiensten vergaande bevoegdheden voor het beschermen van de nationale veiligheid. Bij zo'n verantwoordelijkheid stelt ons verkiezingsprogramma duidelijk dat dit vanzelfsprekend samen gaat met democratische waarborgen, respect voor fundamentele rechten, toezicht en parlementaire controle. Zoals de indiener schrijft en staat in ons verkiezingsprogramma, moeten we ook online de rechtsstaat tanden geven. Het nieuwe wetsvoorstel is nog niet binnen, maar de Tweede Kamerfractie heeft al in het recentste debat over de inlichtingen-en veiligheidsdiensten aangegeven deze kritisch te volgen: een andere vorm van toezicht is enkel bespreekbaar als hieruit eenzelfde mate van bescherming volgt.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

Het Landelijk Bestuur staat voor de rechtsstaat, ook in digitale zin. De motie is in lijn met het verkiezingsprogramma op dit punt. Het Landelijk bestuur adviseert om de motie over te nemen.

PM116.19

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: **Faciliteer kruidenrijk grasland om de afhankelijkheid van kunstmest te verminderen**

Indiener: Arjan de Boer e.a.

Woordvoerder: Arjan de Boer

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- de afgelopen twee jaar 812 boeren 2500 hectare land hebben ingezaaid met kruidenrijk grasland in een experiment van LTO Nederland en Urgenda;
- volgens een enquête achteraf 82% minder kunstmest is gebruikt en de helft van de boeren de hoeveelheid geïnjecteerde mest heeft verminderd zonder merkbare teruggang van de opbrengst;
- dit experiment ook leidde tot 1000 kilogram minder uitstoot van CO2 per hectare, meer voedsel voor insecten en vogels, minder gebruik van bestrijdingsmiddelen, betere waterberging en completer voer voor koeien waardoor minder toevoegingen nodig waren;
- 77% van de deelnemende boeren aangaf zeker meer percelen met kruidenrijke grasmengsels in te willen zaaien;

overwegende dat:

- de effecten van het inzaaien van kruidenrijk grasland zeer goed aansluiten bij de Europese Farm to Fork strategie en de duurzaamheidsopgaven waar de Nederlandse landbouwsector voor staat;
- verminderde afhankelijkheid zeer wenselijk is aangezien Rusland wereldwijd een kwart van de kunstmest levert en de grootste leverancier van kunstmest is aan de Europese Unie;
- de kosten van kunstmest sterk zijn gestegen door de hoge gasprijzen en de verminderde levering van kunstmest vanuit Rusland en Wit-Rusland;
- Nederlandse boeren de komende jaren hun kunstmestgebruik moeilijker kunnen verminderen door de geleidelijke afbouw van de derogatie voor het uitrijden van dierlijke mest tot 2026 en het intrekken daarvan vanaf 2026 door de Europese Commissie;
- het vanwege bovenstaande redenen extra belangrijk is om het inzaaien van kruidenrijke grasmengsels breder op te zetten en financieel te ondersteunen;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- om zich in te zetten voor het landelijk beschikbaar stellen en financieel ondersteunen van kruidenrijke grasmengsels;

verzoekt de delegatie in het Europees Parlement:

- om zich in te zetten voor het op Europees niveau beschikbaar stellen en financieel ondersteunen van kruidenrijke grasmengsels;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

De transitie naar een duurzame kringlooplandbouw staat centraal in de inzet van D66 op het gebied van landbouw. In het verkiezingsprogramma bestaat expliciet ruimte om kringlooplandbouw natuurinclusief in te richten met elementen die de biodiversiteit versterken, zoals poelen en bloemrijke akkerranden. Deze motie over kruidenrijke grasmengsels sluit aan bij onze bestaande inzet om deze biodiversiteitsmaatregelen zoveel mogelijk te stimuleren.

Aangezien dit binnen de uitwerking van het Europese Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB) en het Nationaal Programma Landelijk gebied past, zal de fractie zich dan ook zeker inzetten voor biodiversiteitsoplossingen zoals kruidenrijk grasland. De motie zien we als een mooie aanmoediging voor de ingezette lijn.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

Het Landelijk Bestuur steunt de inzet voor een transitie naar duurzame landbouw en erkent het belang van kruidenrijke grasmengsels. Het Landelijk Bestuur adviseert om de motie over te nemen.

Reactie op advies van indiener:

De ondersteuning van kruidenrijk grasland sluit inderdaad goed aan bij onze huidige inspanningen. Ook helpt het bij het verwezenlijken van diverse doelen en het realiseren van duurzamere vormen van landbouw. Bovendien helpt deze motie om initiatieven vanuit de sector positief te ondersteunen. Deelnemende boeren zijn sterk gemotiveerd om kruidenrijk grasland blijvend in te zetten en de transitie te maken naar natuurinclusieve en circulaire landbouw. De hoge kunstmestprijzen maken het faciliteren van kruidenrijk grasland extra urgent en relevant voor boeren.

PM116.20

Politieke Motie

Pre-advies: Neutraal

Titel motie: **Gelijkstroom (DC) micronetten in het elektriciteitssysteem**

Indiener: Ledenvergadering thema-afdeling D66 Duurzaam

Woordvoerder: Floriske Deutman-Bodisco Massink

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- gelijkstroom en wisselspanning niet compatibel zijn. Het AC-net kan niet tegen influx van gelijkstroom, daarom is er bijvoorbeeld bij zonnepanelen een omvormer nodig om de gelijkstroom van de panelen om te zetten in wisselstroom op het net;

overwegende dat:

- lokaal geproduceerde energie het beste lokaal gehouden zou kunnen worden. Het huidige systeem zorgt voor energie-ongelijkheid, mensen met een eigen laadpaal op hun erf en zonnepanelen kunnen tegen goedkope tarieven laden, terwijl anderen afhankelijk zijn van dure, openbare laadpalen;
- een smart grid door vraagsturing niet goed past in het huidige marktmodel. Vaak wordt vraagsturing aangedragen als oplossing om het net te balanceren (veel elektriciteit gebruiken bij veel aanbod, weinig gebruiken bij weinig aanbod). Het probleem hierbij is echter dat ons liberale elektriciteitssysteem gebaseerd is op marktwerking met aanbodsturing, geen vraagsturing. De consequentie daarvan is dat als de prijs daalt, het voor leveranciers minder aantrekkelijk is om afnemers te stimuleren om elektriciteit te gebruiken;
- het marktmodel uit balans raakt door het verschil tussen bronnen met vaste en variabele kosten. Het huidige systeem raakt uit balans door de incompatibiliteit van traditionele bronnen met hoge variabele kosten (fossiel en biomassa) versus bronnen met vaste investeringen en lage variabele kosten (zon, wind, kernenergie). Het marktmodel is niet geschikt voor het faciliteren van beide prijsmechanismen;
- het momenteel voor netbeheerders en particulieren van rechtswege onmogelijk is te experimenteren met gelijkstroom micronetten en de financiering daarvan;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- zich in te zetten om netbeheerders, eventueel in samenwerking met particulieren, een mandaat te geven om te kunnen experimenteren met lokale gelijkstroomnetwerken, en die te kunnen financieren en implementeren;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Neutraal

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

In het verkiezingsprogramma is aangegeven dat er ruimte moet zijn voor energiebesparende innovaties. Gelijkstroomnetten zijn een vorm van energiebesparing omdat er geen sprake is van zogenaamd conversieverlies naar wisselstroom.

De Tweede Kamerfractie heeft aangegeven dat er onder de huidige wet- en regelgeving al voldoende ruimte is voor netbeheerders om te experimenteren met gelijkstroomnetten en dat de netbeheerders zelf aangeven hier weinig behoefte aan te hebben omdat gelijkstroomnetten niet de oplossing zijn voor de huidige congestieproblematiek op het elektriciteitsnet.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

Het Landelijk Bestuur onderschrijft de in de motie bedoelde doelen, maar ziet ook de reeds genomen stappen op dit punt. Of er meer actie nodig is, wil zij graag aan het congres laten en dus adviseert het Landelijk Bestuur neutraal.

PM116.21

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: **Naar een nieuwe groene revolutie**

Indiener: Arjan de Boer e.a.

Woordvoerder: Arjan de Boer

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- het intensieve landgebruik van de Nederlandse landbouw leidt tot een te hoge uitstoot van onder andere ammoniak, nitraat en broeikasgassen;
- de kwaliteitsnormen voor de natuur, het water en de lucht door deze uitstoot worden overschreden;
- een transitie in de Nederlandse landbouw noodzakelijk is om de kwaliteitsnormen voor de natuur, het water en de lucht evenals de doelen voor het klimaatakkoord te halen;

overwegende dat:

- de Nederlandse landbouw internationaal bekend staat om zijn veilige productie van hoge kwaliteit en zijn hoge efficiëntie per eenheid product;
- de Nederlandse landbouw op diverse vlakken een vooraanstaande kennispositie heeft;
- deze Nederlandse kennispositie in de landbouw ingezet kan worden om de landbouwproductie in ontwikkelingslanden te verhogen en ook diplomatiek ingezet kan worden;
- de landbouwproductie in 2050 wereldwijd met 70% moet zijn toegenomen door een groeiende wereldbevolking en veranderende voedingspatronen in ontwikkelingslanden;
- wereldwijd de groeiende behoefte aan landbouwgrond een grote bedreiging is voor de biodiversiteit;
- de landbouwproductie wereldwijd wordt bedreigd door klimaatverandering;
- de landbouwproductie tussen 1960 en 1980 wereldwijd is verhoogd door de inzet van onder andere kunstmest, bestrijdingsmiddelen en gewasveredeling;
- de inzet van deze middelen schade heeft toegebracht aan het milieu;
- het van belang is om in te zetten op klimaatbestendige gewassen en op alternatieven voor kunstmest en bestrijdingsmiddelen om de wereldbevolking duurzaam te blijven voeden;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- om voorstander te zijn van het inzetten en financieel ondersteunen van kennis over klimaatbestendige gewassen en alternatieven voor kunstmest en bestrijdingsmiddelen om de Nederlandse kennispositie te handhaven;
- om waar mogelijk dit integreert met het bieden van perspectief voor de Nederlandse landbouwsector;

verzoekt de delegatie in het Europees Parlement:

- om waar mogelijk de Nederlandse kennispositie inzet bij de verduurzamingsdoelen van de Europese Farm to Fork strategie;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

De transitie inzetten naar een duurzame kringlooplandbouw staat centraal in de inzet van D66 op het gebied van landbouw. In het verkiezingsprogramma noemen we specifiek ook het stimuleren van klimaatbestendige gewassen om deze transitie in te zetten. Deze motie sluit daar goed bij aan.

Mede door de inzet van D66 op een groene uitwerking van het Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB) in Nederland, worden kennis en financiële middelen over klimaatbestendige gewassen reeds geboden via het GLB. We zetten onze voorstandersrol hierin graag voort en zien deze motie als een aanmoediging van de ingezette lijn.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

Het Landelijk Bestuur steunt de inzet voor een transitie naar duurzame landbouw en erkent het belang van klimaatbestendige gewassen om deze duurzame landbouw te bereiken. Het Landelijk Bestuur adviseert om de motie over te nemen.

Reactie op advies van indiener:

Deze motie ondersteunt de huidige inzet van D66 om duurzamere vormen van landbouw te stimuleren. Bovendien onderstreept de motie de huidige uitdagingen rondom een duurzame landbouw en de noodzaak voor een transitie. Zowel landelijk als internationaal. Ook helpt de motie om richting te geven aan onze toekomstige inzet voor het ontwikkelen van klimaatbestendige gewassen en alternatieven voor kunstmest en bestrijdingsmiddelen. Daarnaast biedt het kansen voor een heroriëntatie van de internationale positie van de Nederlandse landbouwsector met het oog op de huidige uitdagingen.

PM116.22

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: **Regulerende energiebelasting (EB) en opslag duurzame energie (ODE) - vlaktaks**

Indiener: Ledenvergadering thema-afdeling D66 Duurzaam

Woordvoerder: Bram Hanemaaijer

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- de EU voornemens is om tot een vlaktaks te komen voor energiebelasting;
- Nederland zich tot dusver hiertegen lijkt te verzetten;
- Nederland daarentegen grootverbruikers lager belast dan midden- en kleinbedrijf (MKB) en huishoudens (dit geldt zelfs voor de Opslag Duurzame Energie (ODE), die gebruikt wordt om de subsidie voor duurzame energie te financieren, waartoe alle gebruikers gelijkkelijk toegang hebben);
- de komende jaren een CO₂-heffing voor alle gebruikers wordt ingevoerd;

overwegende dat:

- de energieprijzen enorm gestegen zijn;
- de energietransitie niet snel genoeg dreigt te gaan;
- de degressieve tarieven en diverse uitzonderingen van de regulerende energiebelasting de regeling zeer complex maken;
- actualisering van het stelsel van energiebelasting en ODE bemoeilijkt wordt door belangentegenstellingen tussen partijen (vooral vanuit de industrie) die elk een ander tarief betalen;
- een degressieve belasting leidt tot een perverse prikkel voor grootverbruikers om geen energie te besparen;
- huishoudens en het MKB onevenredig belast worden ten opzichte van grote afnemers;
- een vlaktax een gelijk speelveld creëert voor alle energie-afnemersbedrijven met meerdere locaties meerde keren door de hoge staffels gaan, ook al vormen die bedrijven een fiscale eenheid;
- het MKB een belangrijke bijdrage levert aan het Nederlandse bruto nationaal product;
- de grootverbruikers in ieder geval op de Europese markt moeten concurreren en de regeling dus Europees moet worden afgestemd;
- een vlaktaks een gelijk speelveld creëert voor alle energie-afnemers;
- bij een gelijkblijvend inkomen voor de overheid een vlaktaks een aanzienlijke afname van de energiekosten voor de burger zal betekenen;

- de kosten voor de overheid van het in te voeren prijsplafond voor energie sterk zullen verminderen;

roept de Tweede Kamerfractie op:

- zich sterk te maken voor een Europees geharmoniseerde vlaktaks per energiedrager (elektriciteit, gas, waterstof, olie, enzovoort) voor alle energiedragers en geen uitzonderingen meer te maken;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

Het huidige regressieve energiebelastingstelsel geeft een voordeel aan grootverbruikers. Zij betalen een lager tarief dan kleinverbruikers. Dit is oneerlijk en zit verduurzaming in de weg. Daarom geeft de Tweede Kamerfractie aan het met indiener eens te zijn dat het wenselijk is om een vlaktaks in de energiebelasting in te voeren. Ons verkiezingsprogramma spreekt, in lijn met deze motie, de wens uit om de ongelijkheid tussen groot- en kleinverbruikers in de energiebelasting af te bouwen. Het kabinet zet hier stappen in, door middel van een lastenschuif van € 500 miljoen voor grootverbruikers.

Een Europees geharmoniseerde vlaktaks zou een aanzienlijk deel van het risico op weglekeffecten voor de industrie wegnemen - het loont dan immers niet voor bedrijven om zich elders binnen de Europese de interne markt te vestigen om energiebelasting te ontwijken. Ook geeft de Tweede Kamerfractie aan de wens van de indiener om álle energiedragers eerlijk te beprijzen te onderschrijven.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

Het Landelijk Bestuur staat, in lijn met het verkiezingsprogramma, voor een gelijke belasting op energie voor groot- en kleinverbruikers en adviseert om de motie over te nemen.

PM116.23

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: **Steun voor actiever inzetten realisatie CCS infrastructuur**

Indiener: Ledenvergadering thema-afdeling D66 Duurzaam

Woordvoerder: Matthijs Zweemer

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- onze partij in het verkiezingsprogramma 2021-2025 uitgaat van grootschalige inzet van Carbon Capture and Storage (CCS), kijkend naar de doorrekening van het Planbureau voor de Leefomgeving;
- dit tevens een belangrijk onderdeel is in het verkiezingsprogramma voor het vergroenen van de industrie;
- het beslissings- en vergunningssysteem voor nieuwe CCS-infrastructuur projecten traag verloopt, kijkend bijvoorbeeld naar het Porthos-project en het feit dat een grote partij als Yara al besloten heeft CO₂ te gaan exporteren naar Noorwegen;
- middels de introductie van de Nederlandse CO₂-heffing als minimale emissiehandelsprijs de industrie een extra prikkel heeft gekregen om snellere CO₂-reductie te realiseren;
- voor de industrie CCS nog steeds de enige mogelijkheid is om op korte termijn CO₂-reductie te realiseren kijkend naar de laatste Klimaat- en Energieverkenning;

overwegende dat:

- er spoedig een uitspraak volgt van de Raad van State over de doorgang van het Porthos-project aan de hand van de bijkomende stikstofdepositie tijdens de bouwfase;
- dit grote consequenties kan hebben of dergelijke projecten nog wel doorgang kunnen vinden;
- met als gevolg het doorgaan van emissies richting de atmosfeer, op korte termijn (minder afvangen fossiele CO₂-uitstoot) en op langere termijn (minder afvangen van niet-fossiele CO₂-uitstoot) en daarmee grotere onzekerheid over de toekomst van de Nederlandse industrie en het voorkomen van klimaatverandering;
- er weinig signalen komen vanuit de Tweede Kamerfractie dat hier actief over meegedacht wordt danwel alternatieve plannen bedacht worden;

roept de Tweede Kamerfractie op:

- zich veel actiever in te zetten voor de realisatie van infrastructuurprojecten voor Carbon Capture and Storage als belangrijke optie bij het behalen van de CO₂-doelstellingen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

Carbon Capture and Storage is een belangrijk onderdeel van de transitie naar een klimaatneutrale samenleving. Het zorgt ervoor dat CO₂ die nu nog wordt uitgestoten, niet in de atmosfeer terecht komt. In het verkiezingsprogramma is aangegeven dat we investeren in technieken die de CO₂-uitstoot op korte termijn verlagen, waaronder CCS. Tegelijkertijd is CCS slechts een "end-of-pipe-solution" die niet oneindig kan worden ingezet: het uiteindelijke doel is om geen fossiele processen meer te hebben, zodat er ook geen sprake is van CO₂ die moet worden afgevangen en opgeslagen. CCS is dus een transitieoplossing tot aan 2050.

Met het normeren en beprijzen van CO₂-uitstoot, o.a. door middel van het EU ETS en de nationale CO₂-heffing, ontstaat er in toenemende mate een prikkel voor bedrijven om CCS te ontwikkelen. Daarnaast valt CCS onder de SDE++. In die zin is het niet nodig om actief aan te zetten tot meer CCS-projecten, mits de normen en CO₂-beprijzing streng genoeg zijn. De Tweede Kamerfractie heeft aangegeven hier prioriteit aan te geven. Wel is er sprake van lange doorlooptijden bij energieinfrastructuurprojecten. De Tweede Kamerfractie heeft daarom aangegeven zich hard te maken voor het verkorten van de doorlooptijden bij energieinfrastructuurprojecten, inclusief de projecten voor CCS.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

Investeren in de afvang en opslag van CO₂ volgt uit het verkiezingsprogramma en het Landelijk Bestuur onderschrijft het belang hiervan. Het Landelijk Bestuur adviseert om de motie over te nemen.

PM116.24

Politieke Motie

Pre-advies: Neutraal

Titel motie:

Toevoegen internationaal klimaatplan aan de Klimaatwet

Indiener:

Ledenvergadering thema-afdeling D66 Duurzaam

Woordvoerder:

Evert du Marchie Van Voorthuysen

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- de huidige Klimaatwet een klimaatplan bevat dat uitsluitend gericht is op de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen binnen Nederland;

overwegende dat:

- het Nederlandse aandeel in de mondiale welvaart (1,1%) veel groter is dan het aandeel van de binnenlandse uitstoot van broeikasgassen (0,4% van de mondiale uitstoot);
- dit verschil teweeg wordt gebracht door onder andere de productie van consumptiegoederen voor Nederlanders in China en veevoer in Brazilië voor de Nederlandse veehouderij;
- Nederland daarom moreel verplicht is om ook in het buitenland actie te ondernemen om aldaar de uitstoot te verminderen;
- Nederland hiertoe reeds overeenkomsten sluit met landen als Namibië;
- D66 in het landelijk verkiezingsprogramma 2021 pleit voor het investeren in zonnecentrales in Noord-Afrika;

roept de Tweede Kamerfractie op:

- zich in te spannen om de Klimaatwet uit te breiden met een internationaal klimaatplan, met als doel structuur te bieden voor de Nederlandse bijdrage aan de vermindering van de uitstoot van broeikasgassen in andere landen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Neutraal

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

D66 staat voor een mondiale oplossing van het klimaatprobleem. De Tweede Kamerfractie zegt zich hiervoor in te zetten, onder andere door aan te dringen op meer Europese en internationale samenwerking en op meer verantwoordelijkheden voor ontwikkelde landen. Een internationaal klimaatplan om klimaatinvesteringen te structureren past binnen deze opstelling. De Klimaatwet is primair gericht op (het vastleggen en behalen van) de Nederlandse doelstellingen. De internationale context is hierbij belangrijk, maar mag geen excuus zijn om niet de nodige nationale maatregelen te nemen.

De Tweede Kamerfractie geeft aan dat onlangs al de Internationale Klimaatstrategie (IKS) is gepresenteerd over klimaatambities en –diplomatie buiten de Europese Unie. De IKS vult grotendeels in wat deze motie beoogt. De Tweede Kamerfractie geeft aan daarom geen directe meerwaarde te zien in nog een extra klimaatplan, maar wel alert te zullen blijven op duidelijke plannen voor klimaatinvesteringen binnen de IKS.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

Het landelijk Bestuur ziet de inspanningen van de Tweede Kamerfractie op dit vlak. De motie vraagt om een internationaal klimaatplan in de Klimaatwet, maar er is inmiddels sprake van een internationale klimaatstrategie die hetzelfde beoogt. Om die reden adviseert het Landelijk Bestuur neutraal op deze motie.

PM116.25

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: **Verhoogde urgentie voor de grondstoffentransitie**

Indiener: Ledenvergadering thema-afdeling D66 Duurzaam

Woordvoerder: Frank Nouws

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- Nederland als langetermijndoel heeft om in 2050 volledig circulair te zijn, met als tussendoel in 2030 een halvering van het gebruik van de hoeveelheid primaire abiotische grondstoffen in de Nederlandse economie;
- deze zogenaamde grondstoffentransitie niet op zichzelf staat. Efficiënter grondstoffengebruik levert een belangrijke bijdrage aan de reductie van de CO₂-uitstoot, alsmede aan het tegengaan van biodiversiteitsverlies en milieuschade. Bovendien vermindert het de leveringsrisico's uit geopolitiek instabiele landen, zoals China en Rusland;
- overheden de laatste jaren diverse inspanningen gedaan hebben om de grondstoffentransitie op gang te brengen. Onderzoek toont echter aan dat deze inspanningen ontoereikend zijn om de uiteindelijke doelstellingen voor 2030 en 2050 te kunnen halen;

overwegende dat:

- 2030 en 2050 als doelstellingen van de grondstoffentransitie heel dichtbij zijn, dat de impact hiervan enorm is, maar het besef van deze urgentie nog onvoldoende is;
- het beleid voor de grondstoffentransitie momenteel hierdoor achterblijft bij het klimaat- en energiebeleid, terwijl een evenwichtige samenhang tussen deze twee van groot belang is;
- de grondstoffentransitie betrekking heeft op een breed palet aan beleidsdomeinen zoals klimaat en energie, economie, landbouw, economie, ontwikkelingssamenwerking, woningbouw en infrastructuur;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- de urgentie van de transitie naar een circulaire economie (grondstoffentransitie) bij alle relevante beleidsterreinen te betrekken en uit te dragen, en waar nodig te streven naar voldoende middelen voor deze transitie;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

In het verkiezingsprogramma wordt op verschillende terreinen, zoals de bouw, aangestipt hoe de transitie naar een circulaire economie in alle terreinen tot zijn recht moet komen. De Tweede Kamerfractie zet zich dan ook in voor het zo snel mogelijk realiseren van de transitie naar een circulaire economie. Deze motie sluit hier naadloos bij aan.

Met een motie in de Tweede Kamer is het kabinet inmiddels verzocht om met een grondstoffenstrategie te komen waarin alle relevante beleidsterreinen worden meegenomen. Wij zien de onderliggende motie als een aanmoediging om te zorgen dat alle relevante bewindspersonen goed betrokken blijven.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

Het Landelijk Bestuur onderschrijft het belang van de transitie naar een circulaire economie en ondersteunt prioritering hiervan bij het kabinet. Het Landelijk Bestuur adviseert om de motie aan te nemen.

PM116.26

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: **Voorkomen van negatieve milieueffecten door het vervallen van de Nederlandse mestderogatie**

Indiener: Arjan de Boer e.a.

Woordvoerder: Arjan de Boer

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- de derogatie voor het uitrijden van dierlijke mest wordt afgebouwd tot 2026 om vervolgens te worden ingetrokken door de Europese Commissie;
- hierdoor ook de bijbehorende vereiste komt te vervallen van minimaal 80% grasland in het areaal van boeren met derogatie;

overwegende dat:

- het afbouwen van de derogatie het mogelijk aantrekkelijker maakt voor boeren om grasland om te zetten naar bouwland voor de teelt van snijmaïs;
- grasland een positievere impact heeft op de opbouw van organische stof en op de biodiversiteit zowel boven- als ondergronds dan bouwland voor andere gewassen;
- deze positieve gevolgen groter zijn naarmate het grasland ouder is en naarmate er langer geen grondbewerking is toegepast;
- het scheuren van grasland leidt tot grotere uitspoeling van meststoffen naar grond- en oppervlaktewater, uitstoot van CO₂ en minder vastlegging van koolstof in de bodem;
- dit nadelige milieueffecten heeft en het halen van de Kaderrichtlijn Water in 2027 bemoeilijkt;
- het scheuren van grasland verbonden kan worden aan eisen zoals het constant houden van de netto hoeveelheid grasland in het bedrijf of het telen van een gewas dat meststoffen goed bindt;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- om preventief de mogelijkheden te onderzoeken om de uitspoeling en nadelige milieueffecten van het scheuren van grasland te voorkomen;
- zich in te spannen om de hoeveelheid grasland in het landbouwareaal te monitoren;
- om het afbouwpad voor de derogatie integreert in het Nationaal Programma Landelijk Gebied;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

De transitie naar een duurzame kringlooplandbouw staat centraal in de inzet van D66 op het gebied van landbouw. In het verkiezingsprogramma staan een aantal maatregelen om een duurzame omgang met meststoffen uit de veehouderij te realiseren en een permanente bodembedekking te stimuleren. Deze motie past goed in deze lijn.

De Tweede Kamerfractie heeft reeds meerdere moties in de Tweede Kamer ingediend en gesteund over het onderzoeken en beperken van de gevolgen van het verlies van derogatie voor het milieu. Het behouden van grasland en het goed integreren van de derogatie in het Nationaal Programma Landelijk Gebied is hier uitgebreid in meegenomen. Wij zien deze motie als een ondersteuning van de ingezette lijn en zullen erop toezien dat de moties naar behoren zullen worden uitgevoerd.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

Het Landelijk Bestuur steunt deze inzet voor een transitie naar duurzame landbouw en adviseert om de motie over te nemen.

Reactie op advies van indiener:

Deze motie ondersteunt de huidige inzet van D66 om de negatieve gevolgen van het vervallen van de mestderogatie te onderzoeken en in te perken. De motie is verder van belang omdat het aandacht schenkt aan de mogelijke negatieve gevolgen van deze maatregel voor de uitstoot van stikstof en broeikasgassen vanuit de landbouwsector.

PM116.27

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie:

Warmteschap (warmte-energiegemeenschap of -coöperatie) opnemen in de wet collectieve warmtevoorziening (WCW)

Indiener:

Ledenvergadering thema-afdeling D66 Duurzaam

Woordvoerder:

Ronald Buijsse

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- de warmtetransitie, waaronder de aansluiting van woningen en gebouwen, achterloopt op de doelstelling;
- circa 20% van de Nederlandse huishoudens in potentie aangesloten kunnen worden op een warmtenet;
- een warmtenet kan bestaan uit minder dan 50 tot meer dan 50.000 aansluitingen;
- door de toenemende mate van netcongestie collectieve warmteoplossingen sneller en vaker een passende oplossing zijn;
- een warmteschap of warmtecoöperatie democratisch georganiseerd is, de zeggenschap bij lokale belanghebbenden (leden of aandeelhouders; lokale autoriteiten zoals gemeenten of kleine ondernemingen) ligt en het hoofddoel profit for purpose is; niet het realiseren van winst voor aandeelhouders;

overwegende dat:

- het aantal warmteschappen sterk groeit. Er zijn nu 150 warmte-initiatieven en 20 in ontwikkeling, ondanks het ontbreken van een goed geregelde positie voor warmteschappen in de wet;
- Nederland vanuit de Europese regelgeving verplicht is om de definitie van energiegemeenschappen (waaronder warmteschappen) op te nemen in haar energiewetgeving, maar dat dit tot nu toe niet is gebeurd;
- het voor de Nederlandse situatie heel effectief zou zijn als de warmteschappen in rechten tenminste gelijkgesteld worden aan de formele publieke partijen;
- de dynamiek rondom de collectieve warmtevoorziening ondervangen kan worden in drie soorten recht die opgenomen zouden moeten worden in de wet: opgroei-recht (ruimte voor planontwikkeling), inclusief initiatiefrecht en ontwikkelrecht (recht om het plan daadwerkelijk uit te voeren zonder dat andere partijen het plan overnemen), in lijn met de Europese richtlijnen rondom energiegemeenschappen;

roept de Tweede Kamerfractie op:

- zich sterk te maken voor het opnemen van het warmteschap (warmte-energiegemeenschap of –coöperatie) in de Wet Collectieve Warmtevoorziening en de warmteschappen dezelfde rechten en plichten te geven als een publiek warmtebedrijf;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

In het verkiezingsprogramma hebben we aangegeven dat D66 wil dat mensen zo veel mogelijk in de gelegenheid zijn om zelf schone energie op te wekken en dat we daarbij een rol zien voor energiecollectieven.

De Tweede Kamerfractie geeft aan dat warmteschappen goed passen binnen deze wens. Hoewel warmteschappen niet per definitie zelf energie opwekken, zorgen ze er wel voor dat er lokaal eigenaarschap bestaat bij de energie die huishoudens verbruiken. Dit is goed voor de betaalbaarheid van energie, voor energiebesparing en voor bewustzijn rondom verduurzaming.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

Het Landelijk Bestuur onderschrijft het belang van warmteschappen en zien hun rol in de energietransitie. Het Landelijk Bestuur adviseert om de motie over te nemen.

PM116.28

Politieke Motie

Pre-advies: Neutraal

Titel motie: **Gelijke behandeling mbo, hbo en wo verankeren in wet**

Indiener: Gerben Hiemstra e.a.

Woordvoerder: Gerben Hiemstra

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- mbo'ers soms geweerd worden uit cafés;
- er bedrijven en organisaties zijn die voor goederen en diensten korting geven aan hbo & wo studenten maar niet aan mbo studenten;
- de gronden waarop niet gediscrimineerd mag worden vastgelegd staan in het gelijkebehandelingsrecht, en dat opleidingsniveau hier niet in vermeld staat;

overwegende dat:

- discriminatie op basis van onderwijs niet wenselijk is met betrekking tot goederen en diensten;
- segregatie tussen mensen met verschillende opleidingen verkleind moet worden;
- in het regeerakkoord staat: "We bevorderen de gelijke behandeling van studenten uit het mbo, hbo en wo.";

roept de Tweede Kamerfractie op:

- om zich in te zetten voor een aanpassing aan het gelijkebehandelingsrecht, door hieraan opleidingsniveau toe te voegen als grond waarop men geen onderscheid mag maken (in andere woorden discriminatie) bij het aanbieden van goederen en diensten;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Neutraal

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

De Tweede Kamerfractie onderschrijft de constatering en overwegingen uit de motie. Mbo-studenten worden gediscrimineerd in toegang tot cafés en deelname aan studentenverenigingen. Daarnaast zijn er verschillen in stagevergoedingen, tegemoetkoming in schoolkosten en de leenvoorwaarden van het studiefinancieringsstelsel. De Tweede Kamerfractie zet zich op al deze onderwerpen in vóór gelijke behandeling van mbo-studenten. Dat was de inzet vanuit het verkiezingsprogramma en er zijn concrete afspraken over gemaakt in het coalitieakkoord.

Discrimineren op basis van opleidingsniveau is verboden op basis van de Grondwet. Opleidingsniveau staat echter niet in de Algemene wet gelijke behandeling omdat er ook legitieme redenen zijn om onderscheid te maken op opleidingsniveau, met name bij werk of vervolgopleiding. De Tweede Kamerfractie is van mening dat er passendere en effectievere middelen zijn om dit doel te bereiken, dan het wijzigen van de Algemene wet gelijke behandeling.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

Het Landelijk Bestuur onderschrijft evenals de fractie de constatering en overwegingen uit de motie en staat voor de gelijke behandeling van mbo-, hbo- en universitaire studenten. Dat er legitieme redenen zijn om wel onderscheid te maken onderkent het Landelijk Bestuur ook. In de Algemene wet gelijke behandeling is er ook ruimte voor uitzonderingen op het verbod op directe en indirecte discriminatie. Of een wetswijziging het juiste instrument is om de gelijkheid van de verschillende opleidingsniveaus te garanderen is echter twijfelachtig, daarom wil het Landelijk Bestuur dan ook aan het congres laten. Het Landelijk Bestuur adviseert neutraal.

Reactie op advies van indiener:

Mbo'ers worden al jarenlang gediscrimineerd aan deuren van cafés en aan kassa's. Mbo'ers komen niet in alle cafés binnen en moeten soms fors meer betalen voor goederen en diensten. In een poging deze situatie te verbeteren, heeft de vorige minister van onderwijs Engelshoven een wetswijziging doorgevoerd om mbo'ers studenten te noemen, zodoende zou men gelijk(er) worden behandeld. Helaas heeft deze aanpassing niet overal geleid tot gelijke behandeling.

Afgelopen zomer is minister Dijkgraaf in gesprek geweest met een café in Utrecht dat mbo'ers weert. Aangezien we niet naar elk bedrijf dat mbo'ers discrimineert de minister kunnen sturen, moeten we iets anders doen. Op dit moment bieden de wetboeken onvoldoende uitkomst: helaas kan geen enkele mbo'er aanspraak maken op Art 1 van de grondwet, aangezien er een toetsingsverbod is op de grondwet.

Natuurlijk is het zo dat onderscheid naar opleidingsniveau vaak wenselijk is. Een hoveniersbedrijf kan niet gedwongen worden een economieprofessor in dienst te

nemen en een universiteit kan niet gedwongen worden om een hovenier aan te stellen voor de functie van hoogleraar. Daarom is deze motie alleen gefocust op goederen en diensten. Daarnaast biedt de Algemene Wet Gelijke Behandeling ruimte voor uitzonderingen op het verbod op directe en indirecte discriminatie. Zo kunnen er vervolgeisen worden gesteld aan opleidingen door bijvoorbeeld in Art. 7 lid 2 opleidingsniveau toe te voegen als uitzonderingsgrond.

De minister en de Tweede Kamer zetten zich in voor mbo'ers. Ook is er veel aandacht in de media voor dit onderwerp. Maar opleidingsdiscriminatie komt nog iedere dag voor. Daarom moeten we een effectieve methode gebruiken, door in de wet gelijkebehandelingsrecht opleidingsniveau toe te voegen. Ik vind dat we geen onnodig onderscheid naar opleidingsniveau moeten maken, ook niet als het gaat om het drinken van een biertje in een kroeg. Maak het verschil en steun deze motie!

PM116.29

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: **Orde op zaken onderwijshuisvesting**

Indiener: Thierry van Vugt e.a.

Woordvoerder: Thierry van Vugt

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- de Tweede Kamer op 1 december vergadert over onderwijshuisvesting in het funderend onderwijs;

overwegende dat:

- gemeenten voor grote opgaven rond onderwijshuisvesting staan, in het bijzonder gezien de grote hoeveelheid naoorlogse schoolgebouwen die dringend aan vervanging toe is komende jaren;
- gemeenten een wettelijke zorgplicht hebben om in adequate onderwijshuisvesting te voorzien;
- er tot op heden door het ministerie van Onderwijs geen opvolging gegeven is aan het Interdepartementaal Beleidsonderzoek Onderwijshuisvesting d.d. 9 april 2021, waarin wordt geconstateerd dat de bouwkundige eisen, (bouw)kosten en beschikbare budgetten in geen verhouding staan;
- het coalitieakkoord van 10 januari 2022 een rijke onderwijsparagraaf kent, maar het onderwerp onderwijshuisvesting hier helaas geen plek in heeft;
- de bouwkosten sinds de totstandkoming van genoemd beleidsonderzoek explosief zijn toegenomen;
- het klimaatakkoord en ventilatie-eisen vanwege Covid-19 vereisen dat gemeenten toekomstbestendigere schoolgebouwen neerzetten dan de BENG-norm (Bijna EnergieNeutraal Gebouw), die wettelijk verplicht is, en waaraan de bekostigingsnormen zijn gekoppeld;
- het breed gedragen manifest 'Voor goed onderwijs hebben wij goede schoolgebouwen nodig', welk is ondertekend door o.a. Primair Onderwijs-raad, Voortgezet Onderwijs-raad, Vereniging Nederlandse Gemeenten, Algemene Onderwijsbond, LerarenCollectief, Ouders & Onderwijs, Landelijk Actie Komitee Scholieren, Bouwend Nederland, Bouwstenen voor Sociaal, Sectorraad Gespecialiseerd Onderwijs, Sectorraad Praktijkonderwijs, TechniekNL, Landelijke Vereniging Onderwijsadviseurs en Binnenklimaat Nederland, op korte termijn opvolging behoeft;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- zich in te zetten voor een snelle verbetering van de bekostigingsstructuur voor onderwijshuisvesting, met voldoende middelen om te zorgen voor toekomstbestendige en duurzame schoolgebouwen in lijn met de ambities uit het Klimaatakkoord;
- hierop aan te dringen bij de minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

De uitkomsten van het Interdepartementaal Beleidsonderzoek zijn glashelder, deze uitkomsten kwamen echter na het vaststellen van het verkiezingsprogramma. Mede hierdoor staan er geen voorstellen over onderwijshuisvesting in het verkiezingsprogramma in het licht van deze motie en heeft het geen plek gekregen in het coalitieakkoord. Desalniettemin deelt de Tweede Kamerfractie het doel om de onderwijshuisvesting op peil te brengen. De Tweede Kamerfractie zal zich inspannen voor een verbeterde bekostigingsstructuur, voldoende middelen en duurzame schoolgebouwen.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

Het Landelijk Bestuur onderschijft het belang van adequate en duurzame onderwijshuisvesting en adviseert om de motie over te nemen.

PM116.30

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: **Menstruatiearmoede**

Indiener: Sven Koornstra e.a.

Woordvoerder: Sven Koornstra

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- in 2021 één op de twaalf meisjes tussen de leeftijd van 12 en 25 jaar soms te weinig geld heeft voor menstruatie producten;
- de koopkracht van families met kinderen in 2022 volgens het CPB daalt met 6,7%;
- het gebrek aan menstruatieproducten ertoe kan leiden dat meisjes niet naar school gaan vanwege hun menstruatie;
- in Schotland sinds 2020 een wet van kracht is om menstruatieproducten gratis aan te bieden via lokale overheden en scholen;

overwegende dat:

- de impact van menstruatiearmoede leidt tot kansenongelijkheid tussen jongens en meisjes;
- het gebrek aan menstruatieproducten ertoe kan leiden dat onveilige materialen worden gebruikt, met lichamelijke gezondheidsrisico's tot gevolg;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- zich in te zetten om menstruatieartikelen voor iedereen ongeacht hun leeftijd landelijk gratis aan te bieden via lokale overheden en scholen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

Toegang tot menstruatieartikelen is een basisbehoefte. Het zou niet mogen voorkomen dat jongeren niet naar school kunnen omdat ze geen (goede) toegang tot menstruatieartikelen hebben. De Tweede Kamerfractie zegt toe zich in te zetten om er voor te zorgen dat in ieder geval mensen die dit niet kunnen betalen via scholen of anderszins openbare gebouwen gratis toegang hebben tot deze artikelen.

Vanuit het Europese Sociale Fonds + is voor de periode 2021-2027 €15,8 miljoen beschikbaar gemaakt voor materiële en voedselhulp aan huishoudens met een laag inkomen. De Tweede Kamerfractie zal zich inzetten om ervoor te zorgen dat dit geld deels besteed zal worden aan het beschikbaar maken van menstruatieartikelen.

De Tweede Kamerfractie geeft aan in principe positief te staan tegenover het gratis beschikbaar maken van menstruatieartikelen op scholen en openbare gebouwen voor iedereen. Zij wijzen er wel op dat hier momenteel nog geen geld voor beschikbaar is gesteld, maar ondertussen wel te onderzoeken wat de budgettaire en uitvoeringsconsequenties zijn van dit voorstel.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

Het Landelijk Bestuur staat voor kansengelijkheid en ziet in deze motie een mogelijkheid om kansengelijkheid te verbeteren. Het Landelijk bestuur adviseert om de motie over te nemen.

PM116.31

Politieke Motie

Pre-advies: Overnemen

Titel motie: **Recht op sporten bewegen voor iedereen**

Indiener: Has Bakker e.a.

Woordvoerder: Has Bakker

Het D66 Congres op zaterdag 19 november 2022 bijeen te Rotterdam,

constaterende dat:

- sporten & bewegen een belangrijke rol spelen in de maatschappij: het is gezond, het verbindt, helpt kinderen hun talenten te ontdekken en brengt plezier;
- steeds minder Nederlanders sporten bewegen (zie Kenniscentrum Sport & Bewegen);
- het recht op sporten & bewegen niet wettelijk verankerd is in Nederland, het geen publieke taak is en de positie van sportorganisaties niet geborgd is;
- het doel van het Nationaal Preventieakkoord 2040 is dat 75% van de Nederlanders de beweegnorm haalt;

overwegende dat:

- sporten & bewegen vaak het onderspit delven in de begrotingen en prioriteiten van overheden;
- de situatie voor sporters en sportorganisaties gezien de inflatie, de energiecrisis en de coronacrisis steeds meer penibel wordt;
- het feit dat sporten & bewegen geen wettelijke publieke taak is ervoor zorgt dat investeringen en ondersteuning sterk fluctueren (per gebied en per jaar) en afstemming ontbreekt;
- ondanks de huidige beweegcrisis en de ambities over preventie, het kabinet niet meer maar minder investeert in sporten & bewegen (van 590 naar 524 miljoen in 2023);
- de Nederlandse Sportraad pleit voor de invoering van een sportwet waarin het recht op sporten & bewegen als publieke taak verankerd is;
- de Minister voor Langdurige Zorg en Sport de ogen nog sluit voor het belang van sporten en bewegen;

verzoekt de Tweede Kamerfractie:

- het standpunt vóór het invoeren van een sportwet, waarin het recht op sporten & bewegen voor iedereen als publieke taak verankerd is en de positie van sportorganisaties geborgd wordt, uit te dragen en actief een meerderheid in de Kamer hiervoor te zoeken; en ook zelf voorstellen hiertoe te doen;

en gaat over tot de orde van de dag.

Pre-advies: Overnemen

Toelichting:

Toelichting Tweede Kamerfractie

Sport moet van en voor iedereen zijn. Daarom is het van belang dat iedereen in Nederland de mogelijkheid heeft om te sporten en te bewegen. D66 is voorstander van een sportwet die dit recht verankert. We zetten stappen om dat dichterbij te brengen, zoals met de motie van het lid Van der Laan c.s. over een sportwet (30234-268). We blijven scherp op een goede uitvoering van deze motie.

Toelichting van het Landelijk Bestuur bij het preadvies

Het Landelijk Bestuur onderschrijft het belang van sporten en een gezonde levensstijl en sluit zich aan bij het standpunt dat verankering in de wet een positief effect kan hebben. Daarom adviseert zij om de motie over te nemen.

Reactie op advies van indiener:

In Nederland heeft 'de sport' eigenlijk geen status, er is geen stelsel dat toegang tot en bekostiging van sport garandeert. Helaas komt de minister van sport nog niet in beweging op dit onderwerp. Dit terwijl er voor iedereen een recht op sporten & bewegen zou moeten zijn. Deze motie is een aanmoediging aan de Tweede Kamerfractie om, juist in een tijd van toenemende beweegarmoede, de strijd voor sporten & bewegen als publieke taak voort te zetten.